



## PRIDOBIVANJE IN RAZPOREJANJE DOHODKA V LETU 1980

### I. Uvodna obrazložitev

Po podatkih o prodaji lesa v času januar-avgust 1980 so temeljne organizacije gozdarstva in TOK oddale 86.887 m<sup>3</sup> lesa. To pa je le 59 % letnega plana. Če količino lesa, ki smo jo planirali za prodajo v letošnjem letu razporedimo po mesecih, bi v osmih mesecih morali prodati kar 11.780 m<sup>3</sup> več. Oddaja iz družbenih gozdov zaostaja za me-

sečno dinamiko za 1120 m<sup>3</sup>, oddaja iz zasebnih gozdov pa za 10.660 m<sup>3</sup>. Temeljna organizacija kooperantov je v osmih mesecih realizirala le 47 % letnega plana oddaje. Zaostanek je že tako velik, da ga v naslednjih mesecih ne bo mogoče nadoknaditi in realno pričakujemo, da bomo prodali za 5.000 do 8.000 m<sup>3</sup> manj, kot smo planirali. Tolikšen izpad pri prodaji bo seveda vplival na dohodek in preko do-

hodka tudi na višino osebnih dohodkov, ki jih temeljne organizacije po dogovoru o razporejanju dohodka in oblikovanju sredstev za osebne dohodke (Ur. list SRS št. 8/80) lahko obračunajo.

Zaradi zmanjšane oddaje lesa tudi TOZD Avtoprevoznništvo ne more dosegati planiranega obsega dela. Vozila niso racionalno izkoriščena. Z dragimi kamioni ima ta temeljna organizacija





znatne stroške, ne glede na to, ali vozijo ali pa stojijo v garažah; prihodek pa pridobiva le, kadar vozila prevažajo tovor. Posebno slabo so bila vozila izkoriščena v prvem polletju, kar se tudi vidi iz polletnega obračuna, toda tudi v poletnih mesecih niso uspeli izkoristiti vozil doma. Rentabilnost prevozov za naročnike izven delovne organizacije je od junija dalje nekoliko boljša, ker je zavod za cene odobril povečanje cen. Kasnejša podražitev goriva in avtogum je učinek povišanja cen precej razvrednotila, vendar je trenutno položaj avtoprevoznštva na trgu boljši, kot v prvem polletju. TOZD Avtoprevoznštvo pričakuje boljši poslovni uspeh ob devetmesečnem obračunu, tudi zaradi povečanja internih cen od 1/8-1980 dalje. Zaradi podražitve goriva, avtogum in rezervnih delov so interne cene za prevozne storitve od tega dne dalje za 15,37 % višje.

Temeljna organizacija gozdno gradbeništvo ima velike težave pri oskrbi z razstrelivom. Za primer, da bi pomanjkanje razstreliva trajalo dalj časa (tovarne razstreliva morajo zaradi nakupa nekaterih sestavin razstreliva v tujini nekaj svojih proizvodov izvažati), imajo v tej TOZD pripravljeno spremembo plana v tem, da bi prenehali z gradnjo tistih cest, kjer je poraba razstreliva večja in bi pospešili dela pri nasipanju drugih in pri vzdrževanju že zgrajenih cest. Taka preusmeritev bi vplivala na zmanjšanje dohodka v temeljnih organizacijah gozdarstva, ker vzdrževanje cest pomeni strošek gradnje cest. TOZD gozdno gradbeništvo zaradi predvidene spremembe ne bi smela biti prikrajšana pri dohodku. Manj dohodka od planiranega bi dosegla, če ne bi bilo mogoče pravočasno začeti z gradbenimi deli na mehaniziranem skladišču na Rečici. Za začetek teh del še nismo prešli vseh ovir. Poleg težav za pridobitev gradbenega dovoljenja in nejasnosti glede uvoza tiste opreme, ki je ni na domačem trgu, je glavna ovira za pričetek del to, da poslovna banka ne more odobriti kredita. Izgledalo je že, da so problemi glede uvoza že rešeni z uporabo pravic na uvoz opreme, ki jih je

z lastnim izvozom pridobila delovna organizacija LIP Bled in s pripravljeno pogodbo o kooperaciji za izdelavo opreme za mehanizirano skladišče in druge opreme za lesno industrijo med tujim izvajalcem in domačimi organizacijami, ki podobno opremo že izdelujejo. Zadnji ukrepi Izvršnega sveta SRS o nadaljnji omejitvi uporabe deviz, ki jih gospodarstvo dosega z izvozom (za uvoz), praktično onemogočajo uvoz take opreme, ki jo mi potrebujemo. Novi pogoji za uvoz nas verjetno ne bi smeli ustaviti pri prizadevanju za realizacijo tako pomembnega objekta kot je lupilnica in sortirnica lesa na Rečici. Bolje je to investicijo imenovati tako, ker izraz mehanizirano skladišče lesa lahko nepoznavalce zavaja. Nekateri so že odrekli pravico uvrščanja te naše investicije v prednostno, samo zaradi tega, ker je znano, da je investicij v skladiščne prostore v Sloveniji že preveč in ker verjetno s takimi naložbami lahko počakamo na boljše čase. Kako nujna je izgradnja načrtovane investicije je postalo očitno sedaj, ko zaradi rentabilnosti izkoriščanja gozdov in zaradi drugih vzrokov opuščamo beljenje lesa. V ugodnem času za razvoj lesnih škodljivcev se je pričel kopičiti les po skladiščih. Če ne bomo uspeli hitro rešiti problema beljenja z izgradnjo centralne lupilnice, ne bo mogoče preprečiti velikih škod. Ugotavljamo namreč, da ostajamo skoraj edino območje v Sloveniji brez mehanizirane lupilnice in da se vsako leto zmanjšujejo količine obeljenega lesa za žagi na Rečici in v Podnartu.

Znano je, da je Temeljna banka Gorenjske, tako kot vse druge banke v Sloveniji, že spomladi prenehala odobravati investicijske kredite zaradi pomanjkanja denarja. Od takrat se odgovorni v družbenopolitičnih skupnostih, zbornicah in združenjih ter v banki dogovarjajo, katere investicije v Gorenjski regiji bo banka sfinansirala. Malo upanja še imamo, da bodo našo investicijo uvrstili tako visoko na rang lestvici, da bomo deležni nekaj od tistega denarja, ki ga banka lahko nameni letos za naložbe in da bomo lahko še letos zakopali.

Zadeve v zvezi z lupilnico in sortirnico na Rečici ne bodo direktno vplivale na dohodek temeljnih organizacij, razen eventualna odložitev gradnja na dohodek TOZD gozdno gradbeništvo, vendar je izgradnja tega objekta izrednega pomena glede možnosti pridobivanja dohodka v naslednjem obdobju, da jih pri ocenjevanju dohodkovnega položaja ne smemo opustiti.

Vse našete zadeve moramo upoštevati, kadar z odmikom dobrih dveh mesecev ocenjujemo dohodek ali drugačno uspešnost dela in gospodarjenja temeljnih organizacij vsako posebej ali pa skupaj kot delovno organizacijo. Predstava o uspešnosti poslovanja in prognoza o uspehu ob koncu leta bo popolnejša, če sprejmemo še naslednjo domnevo. Cene gozdnih proizvodov so se v prvem polletju precej dvignile (za 34 % v primerjavi s cenami za enako obdobje preteklega leta in za 29 % v primerjavi s povprečnimi cenami v letu 1979) in glede na omejitvene ukrepe, ki so že uveljavljeni, ne moremo pričakovati nadaljnega porasta prodajnih cen za hlo dovino. Zadnja podražitev goriva in električne energije ter še pričakovane podražitve bodo vplivale predvsem na porast stroškov v drugem polletju in s tem na zmanjšanje kazalnika o povečanju dohodka v primerjavi z doseženim dohodkom v enakem obdobju preteklega leta.

## II. Polletni obračuni

V tej informaciji želimo prikazati možnosti, ki jih imajo temeljne organizacije za doseganje dohodka v letošnjem letu na osnovi podatkov iz polletnih obračunov. Podatke, ki jih navajamo, moramo koregirati z uvodoma naštetimi učinki in dejstvi, ki smo jih ugotovili pri obravnavanju polletnih obračunov.

Uspeh, ki so ga temeljne organizacije dosegle ob polletju, je glede dohodka in razporeditve čistega dohodka dober predvsem za temeljne organizacije gozdarstva in TOZD gozdno gradbeništvo. Mnogo slabši poslovni uspeh sta dosegli TOZD Avtoprevoznštvo in Temeljna organizacija kooperantov. Doseženi čisti dohodek

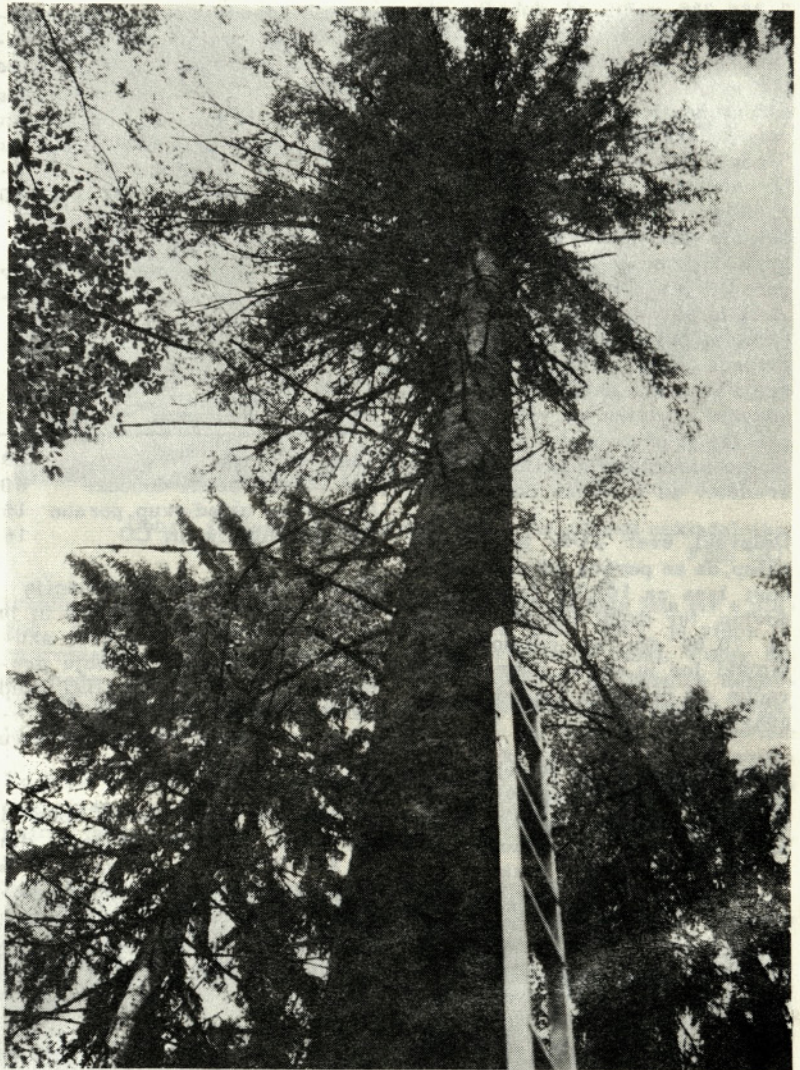


jima omogoča le pokritje obračunanih osebnih dohodkov in oblikovanje sredstev rezerv ter minimalnega sklada skupne porabe.

Ob polletju je bil fizični plan prodaje lesa realiziran s 44,2 %. Prodali smo 3.400 m<sup>3</sup> manj lesa kot v enakem lanskem obdobju. TOZD gozdno gradbeništvo je dosegla letni finančni plan 41 %. TOZD Avtoprevoznništvo pa plan tonskih kilometrov 61 %. Visok odstotek pa ni pravi pokazatelj, ker je ta temeljna organizacija dosegla tolikšno število tonskih kilometrov predvsem zaradi prevozov na dolge relacije izven območja. Cena za enoto prevoza na dolge relacije je precej nižja od cene za prevoze na povprečnih razdaljah za prevoze na območju. To dokazuje tudi podatek, da je celoten prihodek v TOZD Avtoprevoznništvo dosežen le v višini 43,9 % letnega plana. Na nivoju delovne organizacije je letni planirani celotni prihodek dosežen s 46,5 % kar kaže, da so bile dosežene višje prodajne cene za les od planiranih. Tako je tudi bilo, saj so bile poprečne prodajne cene za les iz družbenih gozdov 5,6% in za les iz zasebnih gozdov 10,8 % višje od planiranih.

Porabljena sredstva (materialni stroški z amortizacijo po minimalnih stopnjah) so naraščala počasneje kot celotni prihodek. To je sicer ugodno, vendar podatek vsebuje tudi vpliv dinamike proizvodnje. Znatni del stroškov v TOZD gozdarstva predstavljajo izdatki za izgradnjo vlak, te pa se zaradi vremenskih razmer gradijo pretežno v drugi polovici leta. TOZD gradbeništvo je v prvem polletju zgradila le 31 % planiranih vlak.

V obravnavanem obdobju so temeljne organizacije skupno dosegle 51,2 % planiranega dohodka, kar je za 31,9 % več kot v enakem obdobju preteklega leta. Povečanje dohodka je sicer veliko, vendar po tem pokazatelju naša delovna organizacija zaostaja za povprečjem v SOZD GLG (povečanje za 139 %) in je le za malenkost nad povprečnim povečanjem dohodka v gospodarstvu SR Slovenije (30,7 %). Zaradi relativno boljšega uspeha so obveznosti iz dohodka narasle bolj



Iz višine 12 metrov srečno izvedeni Ikarusov let na Jelovici  
Foto GG

kot prihodek in tako kot dohodek in sicer na nivoju delovne organizacije za 31,4%. Obveznosti do SIS iz dejavnosti, ki pomenijo zadovoljevanje skupnih potreb in za splošne potrebe (davek iz dohodka) so porasle v primerjavi z lani le za 19,2 %. (Največji porast ugotavljamo pri obveznosti do SIS za gozdarstvo za del dohodka po členu 12. Zakona o gozdovih. Obračunani so naslednji zneski takega dohodka:

TOZD gozdarstvo Bohinj din 2.900.000, TOZD gozdarstvo Pokljuka 2.600.000 din in TOZD gozdarstvo Jesenice 800.000 din. Lani smo v tem obdobju obračunali 3.022.600 din dohodka iz nadpovprečnih naravnih pogojev.

Obračunani prispevki za biološke naložbe pri vseh temeljnih organizacijah gozdarstva znašajo din 14.218.282, vrednost del, ki pomenijo biološka vlaganja vključno z odkazilom in urejanjem pa znašajo din 11.725.188. Samo pri temeljni organizaciji kooperantov pa je bilo oblikovano za 3.624.478 din sredstev, vrednost obračunanih del v breme teh sredstev pa je 4.247.699 dinarjev. Iz podatkov je razvidno, da bo potrebno povečati prispevno stopnjo za biološke prispevke od lesa v zasebnih gozdovih, če ne bo realiziran plan oddaje bolje kot doslej.

Izračunani dohodek za TOK je skupni dohodek, ki je za



2.389.730 večji od dohodka, ki ga temeljna organizacija lahko razporedi. Po sklepu samoupravnih organov TOK je osnova, po kateri se izračuna del prodajne cene, ki pripada lastniku lesa med letom, stalna. Za hlodovino iglavcev je bila določena cena 1.500 din za m<sup>3</sup>. Izračunani znesek je del dohodka, ki pripada kmetom in so ga le-ti dolžni razporediti za namene po splošnih aktih in po planu za leto 1980 in sicer za povečanje dela cene, ki pripada kooperantom, za oblikovanje kmečkih skladov, za oblikovanje sredstev za vzdrževanje poti ter gradnjo cest in za eventualno nadomestilo primanjkljaja sredstev za biološke naložbe.

Delavski svet TOK je sprejel sklep, da se poveča odkupna vrednost lesa za 100,00 din za hlodovino ter drugi tehnični les in za 70,00 din za celulozni ter jamski les in da se napravi poračun za prevzeti les od 1. januarja 1980 dalje.

V prvem polletju so temeljne organizacije dosegle polovico planiranega čistega dohodka, ki pa je za 32,1 % večji od doseženega čistega dohodka v enakem lanskem obdobju. Za pokritje obračunanih akontacij osebnega dohodka, ki se po predpisih pokrivajo iz doseženega čistega dohodka (1.752.738 obračunanih o-

sebnih dohodkov je v zalogah nedokončane proizvodnje in se pokrivajo iz obratnih sredstev), so TOZD in DSSS že razporedile 33.293.660 din, za obračunani stanovanjski prispevek pa din 2.208.770. Nerazporejeni del čistega dohodka znaša 24.398.200 dinarjev.

Po sklepih samoupravnih organov so bila sredstva začasno razporejena takole:

Razporeditev ČD	I-VI 1979	I-VI 1980
Čisti dohodek	100 %	100 %
Del ČD za osebne dohodke	69 %	57 %
Del ČD za sklad skup. porabe	15 %	12 %
Za akumulacijo in ČD	16 %	41 %

Skupna dosežena akumulacija znaša din 21.273.000 din in je za 248 % večja od dosežene akumulacije v enakem obdobju preteklega leta. V SOZD GLG Bled so se sredstva akumulacije povečala za 188 %, v gospodarstvu SR Slovenije pa za 164 %.

Obračunani bruto osebni dohodki za prvo polletje znašajo din 29.820.105,00 in so za 17,5 % višji od obračunanih osebnih dohodkov v enakem obdobju preteklega leta. Pri obravnavi periodičnih obračunov za prvo polletje lani so se delavci odločili, da

- za povečanje sredstev stanovanjskega dela sklada skupne porabe 1.066.250,00 din; za druge namene v skladu skupne porabe 3.675.337,00 din; za rezervne sklade 2.560.675,00 din in za poslovni sklad din 17.095.737,00.

S takšno začasno razporeditvijo čistega dohodka so bila dosežena naslednja razmerja (v procentih na ČD):

se že obračunane akontacije osebnih dohodkov povečajo za 6,5 % ali za 1.941.345,00 din. Ker se letos nismo odločili za delitev za nazaj, ampak za povečanje akontacijske vrednosti točke, v periodičnem računu izkazujemo povečanje mase osebnih dohodkov le za 10,3 %.

Poprečni mesečni neto osebni dohodek je za prvo polletje znašal 8.918,00 din in je bil za 22 % višji od poprečnega osebnega dohodka v enakem obdobju preteklega leta. Ker znaša porast življenjskih stroškov za isto obdobje



Izvedba propustov je še tudi v ročni izvedbi  
Foto GG



O shranjevanju pogonskega goriva se tudi ne pogovarjamo še dovolj resno  
Foto GG



je 25,5 % ugotavljamo, da si je poprečni realni osebni dohodek zmanjšal za 3-4%. Poprečni neto osebni dohodek v SOZD GLG Bled znaša 8.505,00 din in je višji od lanskega za 28%, v občini Radovljica 7.586,00 din (19,4 %) in v gospodarstvu SR Slovenije 7.951,00 din (20 %). Poprečni mesečni neto osebni dohodek na delavca pri GG Bled znaša za mesec avgust že din 10.475,00.

Začasna razporeditev čistega dohodka ob polletju je bila opravljena tako, kot je zahtevano z resolucijo o politiki izvajanja srednjeročnega plana SR Slovenije v letu 1980 in na osnovi te resolucije sprejetega dogovora o razporejanju čistega dohodka. Pravzaprav so pri tej razporeditvi še precejšnje rezerve. Ker pa ocenjujemo, da poslovni uspeh ob koncu leta ne bo tako dober kot ob polletju, so rezerve nujne. Poleg tega smo kot samoupravljalci dolžni ugotoviti, za koliko se je povečal dohodek zaradi ugodnosti pri povečevanju cen za naše proizvode. Točen izračun deleža povečanja dohodka zaradi ugodnih

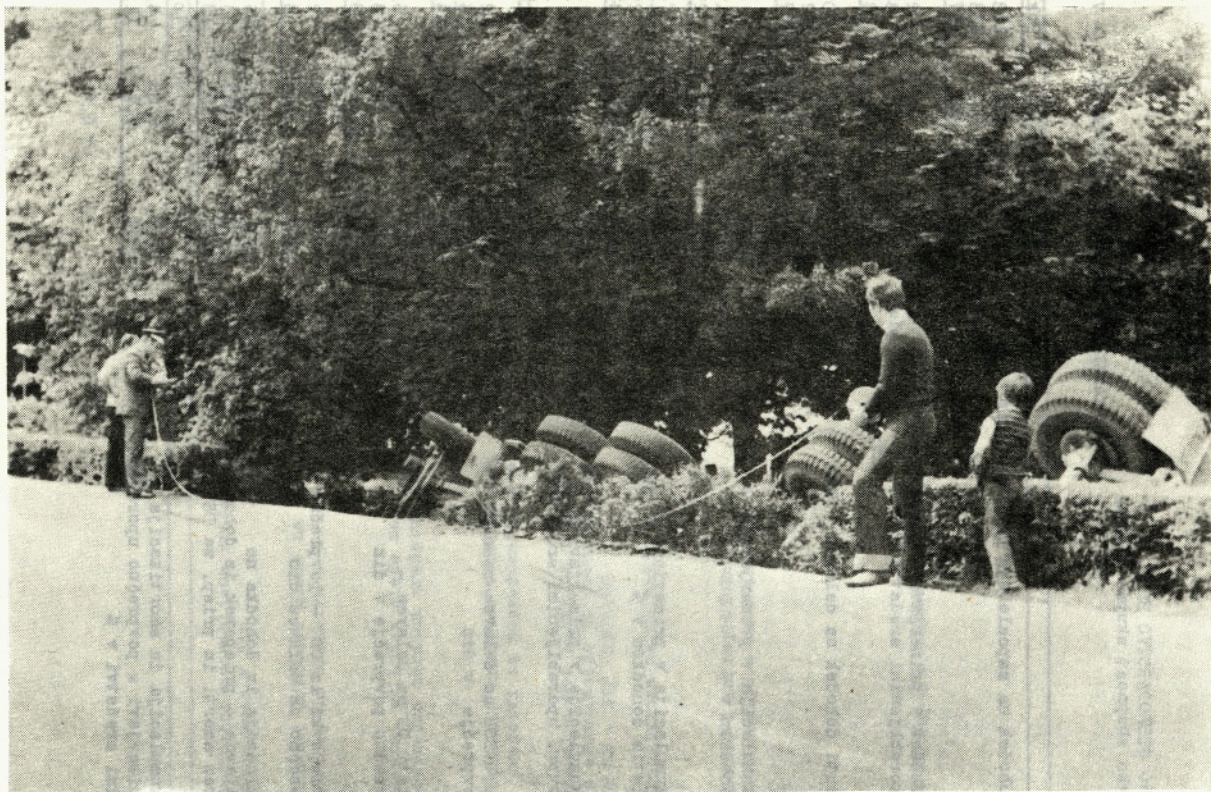


Dobro zakladanje hlodovine vpliva na učinek nakladalnika  
Foto GG

tržnih pogojev praktično ni mogoč. Primerjava povečanja cen repromateriala in povečanja cen za naše proizvode kaže, da je 10-14% povečanje dohodka rezultat tržnih pogojev.

Podatki o poslovanju temeljnih organizacij v prvem polletju in primerjava z dosežki v enakem

obdobju preteklega leta ter s planom za leto 1980 je vidna iz dveh priloženih tabel. Poleg tega objavljamo še kazalce uspešnosti poslovanja temeljnih organizacij po zakonu o združenem delu in kazalce za delovno organizacijo, ki so predpisani za spremljanje dogovora o razporejanju čistega dohodka v letu 1980.



Usposobljen šofer - le nesrečni slučaj  
Foto GG



GOZDNO GOSPODARSTVO BLEJ  
Delovna skupnost skupne službe

## KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA I - VI. 1980

		Leto	Bohinj	Pokljuka	Jesenice	Gradbena	Avtoprevozn.	TOK	DS SS	GG Bled
1. Dohodek na zaposlenega delavca / din I-VI/80	plan	1979	271.520	163.707	174.582	134.873	119.661	206.107	102.305	169.441
		1980	298.003	233.858	157.142	164.770	169.430	257.510	100.870	205.472
		1980	347.817	297.796	191.088	186.577	137.808	260.652	104.319	234.477
2. Dohodek v primerjavi s povpr. uporabljenimi sredstvi v % I-VI/80	plan	1979	23,44	27,91	28,26	48,19	18,27	18,34	49,65	25,13
		1980	23,08	31,80	24,28	46,72	17,02	20,88	52,18	26,00
		1980	25,09	37,51	28,38	42,58	12,39	19,38	47,33	26,08
3. Čisti dohodek na delavca v din	plan	1979	140.439	90.432	102.089	93.617	80.725	81.142	95.426	100.247
		1980	140.828	122.114	102.992	123.934	108.796	107.458	94.318	116.730
		1980	165.022	157.223	120.638	142.370	85.331	100.689	97.833	130.219
4. Akumulacija v primerjavi z dohodkom v %	plan	1979	17,15	6,18	12,77	14,88	9,62	2,71	1,62	10,48
		1980	18,27	15,30	11,33	23,67	15,08	4,19	1,50	14,13
		1980	24,07	25,07	19,75	32,20	10,50	2,70	0,39	19,72
5. Akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom v %	plan	1979	33,15	11,18	18,46	20,36	14,26	6,88	1,74	17,71
		1980	38,67	29,31	17,29	31,48	23,50	10,04	1,63	24,88
		1980	50,72	47,49	31,29	42,20	16,95	6,98	0,41	35,51
6. Akumulacija v primerjavi s povpr. uporabljenimi sredstvi v %	plan	1979	4,02	1,72	3,61	7,17	1,76	0,50	0,81	2,63
		1980	4,20	4,86	2,74	11,06	2,56	0,86	0,78	3,66
		1980	6,04	9,41	5,61	13,71	1,35	0,52	0,18	5,14
7. OD + SSP na delavca-mesečno povprečje v din	plan	1979	13.581	12.065	12.379	13.647	12.783	12.665	15.904	13.161
		1980	15.418	14.699	14.373	14.834	15.573	16.216	15.719	15.205
		1980	14.410	14.097	14.011	14.494	13.648	15.695	16.305	14.581
8. Čisti OD na delavca - mesečno povprečje v din	plan	1979	7.203	6.900	6.748	6.647	7.086	7.505	7.981	7.112
		1980	8.659	8.466	8.271	8.511	9.213	9.604	9.248	8.793
		1980	9.218	8.905	8.354	8.261	8.343	9.372	9.840	8.908
9. Prispevki iz OD - povprečno mesečno na delavca din	I-VI	1979	2.991	2.886	2.810	2.834	3.095	3.284	3.515	3.028
		1980	3.766	3.693	3.373	3.536	3.564	3.980	4.220	3.725
10. Izločanje iz dohodka na delavca = prispevek iz dohodka brez amort. in prisp. za DS	plan	1979	121.325	65.453	43.019	19.079	21.594	92.973	5.219	57.409
		1980	130.268	93.796	41.236	27.311	37.070	126.762	5.033	71.247
		1980	151.393	118.199	54.849	28.947	28.868	127.368	6.082	83.083
11. Akumulacija in amortizacija v primerjavi s povprečno uporablje- nimi sredstvi v %		1979	6,66	4,18	5,63	10,99	5,49	1,83	4,07	3,58
		1980	8,73	11,89	7,62	17,56	4,96	1,89	3,77	7,67



	Leto	Bohinj	Pokljuka	Jesenice	Gradbeništvo	Avtoprev.	TOK	DS SS	GG Bled
12. Povprečno uporabljena sredstva na delavca v din	1979	1.158.439	586.522	522.278	279.870	644.186	1.123.648	206.032	674.279
	1980	1.386.197	793.863	673.251	438.199	1.069.109	1.344.779	220.389	899.033
13. Celotni prihodek glede na uporabljen sredstva v %	1979	300,4	264,0	347,5	185,4	169,2	147,1	342,9	214,6
	1980	287,0	290,0	354,0	204,0	172,0	139,0	335,0	208,00
	1980	318,1	331,9	413,2	232,3	162,0	149,1	306,9	232,0
14. Celotni prihodek glede na povprečna obratna sredstva (kowl. obr.)	1979	1,38	1,06	1,43	1,27	1,31	2,17	2,43	1,38
	1980	1,27	1,24	1,15	0,98	0,86	2,24	2,31	1,22
15. Odplačilo kreditov v primerjavi s sredstvi za reprodukcijo v %	1979	17,6	0,8	3,7	8,5	18,0	6,1	-	11,2 <sup>x</sup>
	1980	12,6	0,6	4,7	2,3	14,9	10,6	-	6,8
16. Razmerje med porastom sredstev za akumulacijo in porastom sredstev za OD + SSP 1979/80	79/80	1,69	6,32	1,77	2,82	1,18	1,02	-	2,35
17. Sredstva za akumulacijo v din	1979	4.004.188	1.061.498	1.206.216	1.224.618	690.597	296.092	89.600	8.572.807
	1980	7.114.917	7.317.181	2.226.967	3.424.896	781.048	386.543	20.975	21.272.526
18. Sredstva za reprodukcijo akumulacija + amortizacija v 000 din	1979	6.639	2.572	1.881	1.876	2.156	1.087	453	16.665
	1980	10.282	9.250	3.029	4.386	2.865	1.397	431	31.740

x Upoštevana 1/2 odplačil za leto 1980



## ANALITIČNI PODATKI O DELOVNEM ČASU IN OSEBNIH DOHODKIH ZA ČAS OD I.- VI. 1980

	Bohinj	Pokljuka	Jesenice	Građbeništvo	Avtoprevoznšt.	TOK	DS SS	GG Bled	I-VI/79
Število delavcev po planu	93	105	65	71	55	60	64	513	562
Število delavcev iz obračun.ur	84	98	60	57	54	55	52	460	483
Planirano število del. ur I-XII/80	220.511	234.212	149.333	169.902	132.843	140.174	138.388	1.185.363	1.234.106
Obračunane delovne ure I-VI/80	91.970	106.757	65.077	62.389	58.464	59.937	57.128	501.722	522.101
Doseganje plana	41,7 %	45,6 %	43,6 %	36,7 %	44,0 %	42,8 %	41,3 %	42,3 %	42,3 %
Obračunane delovne ure I-VI/79	93.793	112.915	67.665	66.185	64.977	57.816	58.750	522.101	-
Obračunane delovne ure po času	33.691	42.908	33.253	17.796	30.686	36.754	50.384	245.472	251.851
Obračunane del. ure po učinku	35.878	40.167	18.511	30.896	19.801	12.779	-	158.032	163.728
Boleznine do 30 dni - ure	6.192	4.848	2.952	1.112	2.044	1.768	1.852	20.768	19.630
Zastoji, slabo vreme - ure	4.795	6.218	2.127	2.948	753	1.764	-	18.605	35.160
Obračunane ure drugih nadomestil	11.542	12.768	8.442	9.200	5.260	7.004	5.004	59.220	58.795
Delež efektivnih ur v vseh urah I-VI/80.	75,6 %	77,8 %	79,5 %	78,9 %	86,4 %	82,6 %	88,2 %	80,4 %	-
Delež efekt. ur v vseh urah I-VI/79	76,6 %	72,5 %	79,2 %	81,0 %	85,4 %	81,6 %	88,6 %	79,6 %	-
Bruto OD - planirani za leto 1980	14.005.000	15.460.000	9.350.000	10.510.000	8.813.000	10.022.000	10.293.400	78.453.400	69.652.500
Obračunani OD I-VI/80	6.669.359	7.449.915	4.161.720	4.043.196	3.874.337	4.433.868	4.414.003	35.046.398	29.820.105
Obračunani OD v primerj. s planom	47,6 %	48,2 %	44,5 %	38,5 %	44,0 %	44,2 %	40,4 %	44,7 %	42,8 %
Obračunani OD I-VI/79	5.342.026	6.250.624	3.723.750	3.537.476	3.707.248	3.479.927	3.777.055	29.820.105	-
Povečanje OD I-VI/80 : I-VI/79	124,8 %	119,2 %	111,8 %	114,3 %	104,5 %	127,4 %	116,8 %	117,5 %	-
OD I-VI/79 z izpl.po period.obračunu	5.683.371	6.744.372	3.965.875	3.768.804	3.952.702	3.712.023	4.032.239	31.761.450	-
Povečanje z upoštev.izpl.po per.obr.	117,3 %	110,5 %	104,9 %	107,3 %	98,0 %	119,4 %	109,5 %	110,3 %	-
Povpr. mes. bruto OD - plan	11.559	12.014	11.395	11.258	12.074	13.012	13.537	12.046	10.271
Povpr. mes. bruto OD I-VI/80	13.198	12.701	11.639	11.794	12.061	13.464	14.062	12.713	10.304
Doseženi povpr. OD v primerj. s planom	114,2 %	105,7 %	102,6 %	104,8 %	99,9 %	103,5 %	103,9 %	105,7 %	-
Doseženi povpr. OD v prim.I-VI/79	127,3 %	126,1 %	116,2 %	121,2 %	116,2 %	122,9 %	120,2 %	122,3 %	-
Povpr. mesečni bruto OD I-XII/79	11.936	11.297	10.778	10.644	11.332	12.182	12.386	11.474	-
Povpr. mesečni OD I-VI/80 : I-XII/79	110,6 %	112,4 %	108,0 %	112,0 %	106,4 %	110,5 %	113,5 %	110,9 %	-
Povprečni mes. neto OD I-VI/80	9.302	8.926	8.271	8.240	8.415	9.391	9.780	8.918	7.127
Povpr. mesečni neto OD za ef.del.čas	9.816	9.433	8.660	8.524	8.523	9.667	9.841	9.256	7.437



## GOZDNO GOSPODARSTVO BLEJ

## FINANČNI PREGLED POSLOVANJA TEMELJNIH ORGANIZACIJ GG BLEJ V ČASU OD I. - VI. 1980

	Bohinj	Fokljuka	Jesenice	Gradbeništvo	Avtoprevoz.	TOK	DSSS	GG Bled	I-VI/79
Planirani obseg dela (m3 - tkm)	43.000	39.300	10.600	-	3.252.850	55.100	-	148.000	149.800
Opravljeno v I-VI/80	20.771	20.122	5.193	-	1.994.529	19.298	-	65.485	68.873
% doseganja plana	48,3 %	51,2 %	49,0 %	-	61,3 %	35,0 %	-	44,2 %	43,8 %
Prehodne zaloge 1. 1. 1980	10.409	6.283	3.552	80.945 din	281.540 din	1.626	-	21.870 m3	22.639m3
Prehodne zaloge 30.6. 1980	14.216	9.416	3.285	145.113 din	337.821 din	1.015 m3	-	27.932 m3	-
Vrednost preh. zalog 30. 6. 1980	1.968.490	1.663.222	633.250	145.113	337.821	868.768	-	5.616.664	4.893.872
Planirani celotni prihodek	85.082.800	74.950.000	28.456.300	45.837.000	44.281.100	108.733.400	18.385.100	405.725.700	336.091.000
Celotni prihodek I-VI/1980	42.736.121	41.353.705	14.896.197	18.680.597	19.445.793	43.408.433	8.046.073	188.566.919	153.245.822
Doseganje plana v %	50,2 %	55,2 %	52,3 %	40,8 %	43,9 %	39,9 %	43,8 %	46,5 %	45,6 %
Doseženi celotni prih. I-VI/79	35.003.753	27.668.349	13.621.975	17.859.698	17.553.743	34.098.991	7.799.314	153.245.822	-
Planirani mat. stroški za 1. 1980	29.654.300	25.839.600	8.027.800	22.439.500	25.643.600	77.832.100	5.473.100	194.910.600	174.490.600
Materialni stroški I-VI/1980	13.435.662	12.459.335	3.604.846	8.041.989	12.001.725	29.123.471	2.621.504	81.288.532	71.405.618
Od tega amortizacija minimalna	3.167.511	1.932.701	801.575	961.108	2.183.687	1.010.069	410.513	10.467.165	-
Materialni str. I-VI/80 v prim.s pl.	45,3 %	48,2 %	44,9 %	35,8 %	46,8 %	37,4 %	47,9 %	41,7 %	40,9 %
Materialni str. I-VI/79	11.653.017	10.479.127	3.816.722	9.632.471	10.374.087	23.175.323	2.274.871	71.405.618	-
Planirani dohodek za leto 1980	55.428.500	49.110.400	20.428.500	23.397.500	18.637.500	30.901.300	12.911.400	210.815.600	161.600.400
Doseženi dohodek I-VI/1980	29.564.467	29.183.964	11.274.170	10.634.895	7.441.635	14.335.870	5.424.569	107.859.570	81.840.202
Dohodek I-VI/80 v primerj. s planom	53,3 %	59,4 %	55,2 %	45,5 %	39,8 %	46,4 %	42,0 %	51,2 %	50,6 %
Doseženi dohodek I-VI/1979	23.350.736	17.189.221	9.445.253	8.227.226	7.179.656	10.923.667	5.524.443	81.840.202	-
Doseženi dohodek I-VI/80:I-VI/79v%	126,6 %	169,8 %	120,1 %	129,3 %	103,4 %	131,2 %	98,2 %	131,9 %	152,1 %
Del doh. za sk. in spl. potrebe	1.614.975	1.592.131	580.145	773.241	481.248	332.108	121.435	4.495.283	3.771.834
Prispevki za biološke naložbe	4.753.942	4.760.717	1.079.145	-	-	3.624.478	-	14.218.282	11.518.196
Amortizacija iznad minimalne	473.219	198.584	69.062	266.931	595.007	28.146	20.975	1.615.924	1.363.850
Prispevek DSSS	2.231.923	1.993.983	851.334	602.940	679.869	1.764.645	-	8.124.694	7.339.552
Dohodek po čl. 12 Zakona o gozdovih	2.900.000	2.600.000	800.000	-	-	-	-	6.300.000	3.022.600
Skupne obveznosti iz dohodka	15.537.580	13.776.058	4.156.504	2.519.830	2.833.737	8.797.971	337.260	47.958.940	36.491.829
Planirani ČD za leto 1980	26.197.900	25.644.000	13.389.100	17.598.900	11.967.600	12.895.100	12.072.800	119.765.400	90.784.800
Doseženi ČD I - VI/80	14.026.887	15.407.906	7.117.666	8.115.065	4.607.898	5.537.899	5.087.309	59.900.630	45.348.373
% doseganja plana	53,5 %	60,1 %	53,2 %	46,1 %	38,5 %	42,9 %	42,2 %	50,0 %	53,3 %
Doseženi ČD I-VI/1979	10.649.339	8.489.124	5.897.247	6.015.662	4.843.482	4.300.503	5.153.016	45.348.373	-
ČD I-VI/80 v primerj. s ČD I-VI/79	131,7 %	181,5 %	120,7 %	134,9 %	95,1 %	128,8 %	98,8 %	132,1 %	-
Del ČD za akontacije OD	5.789.941	6.792.860	4.072.050	3.975.315	3.815.623	4.433.868	4.414.003	33.293.660	31.290.139
Del ČD za stanovanjski prispevek	413.598	468.449	260.951	258.885	245.281	281.983	279.623	2.208.770	1.868.630
Nerazporejeni del ČD	7.823.348	8.146.597	2.784.665	3.880.865	546.994	822.048	393.683	24.398.200	12.189.604
<b>Razporeditev ostanke ČD:</b>									
1. Za SSP - dodatno za stan.grad.	292.500	325.000	195.000	253.750	-	-	-	1.066.250	-
2. Za SSP - ostalo	853.150	703.000	431.750	469.150	360.952	463.651	393.683	3.675.337	-
3. Za rezervni sklad	739.111	729.599	281.854	265.872	186.040	358.396	-	2.560.875	-
4. Za poslovni sklad	5.938.586	6.388.997	1.876.060	2.892.092	-	-	-	17.095.737	-



## K A Z A L C I

za izkazovanje rezultatov dela delavcev in poslovanja delovne organizacije za čas I - VI/78 po metodologiji za spremljanje dogovora o razporejanju dohodka in sredstev za osebne dohodke Ur. list SRB št. 3/80.

A.	I-VI/80			
	I-VI/79	plan 80	I-VI/80	I-VI/79
1. Celotni prihodek : porabljena sredstva	214,4 %	208,2 %	233,6 %	109,0%
2. Dohodek na delavca (din)	169.318	205.473	234.477	138,5%
3. Dohodek : poslovna sredstva <sup>x</sup>	25,1 %	26,0 %	26,1 %	103,9%
4. Celotni prihodek : obr.sred. <sup>x</sup> (koef. obr.)	1,4	-	1,2	88,4
5. Čisti dohodek na delavca	93.889	116.730	130.219	138,7%
6. (OD + SSP) na delavca	78.964	90.392	87.487	110,8%
7. Akumulacija na delavca	10,48%	14,13%	19,72 %	188,2%
8. Akumulacija na posl.er. <sup>x</sup>	2,63%	3,68%	5,14 %	195,4%
B.				
1. Dohodek na planirani doh.	101,3 %	-	102,3 %	101,0%
2. OD : OD po planu	89,9 %	-	84,9 %	94,5%
3. Akumulac.: Akumulac. plan	73,7 %	-	142,8 %	193,8%
C.				
1. Dohodek ( v 000 din)	81.780	105.408	107.860	131,9%
2. Čisti dohodek (v 000 din)	45.348	59.883	59.901	132,1%
3. OD bruto (v 000 din)	31.290	39.227	33.294	106,4%
4. SSP.v ČD (v 000 din)	6.849	7.144	6.950	101,5%
5. Akumul.iz ČD + poveč.amort.	8.573	14.902	21.273	248,1%
6. Možno pov.OD po planu pov.D	-	-	12,9 %	-
7. Možno pov.OD po dej.poveč.D	-	-	18,7 %	-
8. Dosežena rast OD	-	-	6,4 %	-
D.				
1. OD neto mesečno - izpl.	7.319	8.432	8.614	117,7%
2. OD neto mesečno - obrač.	7.112	8.432	8.908	125,3%
3. Izpl. neto OD (v 000 din)	21.210	-	23.775	112,1 %
4. Obrač.neto OD (v 000 din)	20.611	-	24.586	119,3 %
5. Zaposl. po del. urah	483	513	460	95,2 %
6. Zaposl. po stanju ob koncu meseca	487	513	477	97,6 %
E.				
1. Izplačila iz SSP	3.252.941	-	3.104.336	95,4 %
2. Iz SSP za prehrano	751.317	-	990.522	131,8 %
3. Iz SSP za letni dop.	1.212.997	-	1.295.820	106,8 %
4. Iz SSP za druge nemene	1.288.627	-	817.944	63,5 %
5. Pl. iz SSP na del.mes.	1.122	-	1.125	100,2 %
6. Za prehr.meseč.na delav.	259	-	359	137,9 %
7. Za druge potrebe na del.mes.	445	-	296	66,7 %

Razmerje med porastom sredstev za akumulacijo in porastom sredstev za OD in SSP = 2,34

NEKAJ O  
IZOBRAŽEVANJU

Ko razmišljamo o izobraževanju v naši DO moramo poudariti, da je to splet rednega in izrednega šolanja ter funkcionalnega usposabljanja v DO. Pri tem se poslužujemo drugih izobraževalnih ustanov, zunanjih sodelavcev ali pa celotno izobraževalno akcijo izvedemo kar v naši DO. Posebno poglavje so priprave na prehod k usmerjenemu izobraževanju, ki se bo začelo naslednje šolsko leto.

Seveda bi se dalo o vsem naštetem posebej in več pisati. Tokrat želimo na kratko pregledati, kakšne izobraževalne akcije smo že izvedli v tem letu. Že nekaj let ugotavljamo, da začetnih tečajev za uporabo motornih žag ne bo več, ker skoraj ni delavcev, ki ne bi že končali tega tečaja. Umikanje starejših v pokoj, po redni ali invalidski poti, stalno odpira nove vrzeli, ki jih nadomeščamo z novimi mlajšimi delavci, domačini ali iz ostalih republik. Letos je bilo v prvi polovici maja 12 novih tečajnikov za motorne žage. Stalno je zanimanje za delo s traktorji-goseničarji in kolesniki. Menjavanje del sekača za dela s traktorji je z agronomskih vidikov priporočljivo. Razlika v osebnih prejemkih pa vpliva tudi na drugačno usmeritev pri kadrovanju novih traktoristov. Letos spomladi se je usposobilo devet novih traktoristov. Za težke zgibne traktorje smo začeli z vajami kar doma. Preverjanje znanja pa smo prepustili komisiji, ki je sestavljena iz članov GŠC in naše DO. Minerji vsako leto utrjujejo in dopolnjujejo znanje, posebej tudi iz varstva pri delu in sicer pri Železarskem izobr. centru na Jesenicah. Po en miner in strojnik težke gradbene mehanizacije sta se usposobila za dela in naloge v centru za izobraževanje gradbenih inštruktorjev v Ljubljani. Uspešno sta se usposobila dva inštruktorja praktičnega pouka. Dvema novima šoferjema je bilo potrebno znanje za ravnanje z avto-dvigali v GŠC Postojna. Obnovo in preizkus znanja iz VD so opravili delovodje, strojniki



in ca 50 vrtalcev vrtin pri TOZD Gozdno gradbeništvo. Družbeno politično izobraževanje naših delavcev je bilo zajeto v raznih seminarjih in predavanjih, ki so bila organizirana s strani občine Radovljica.

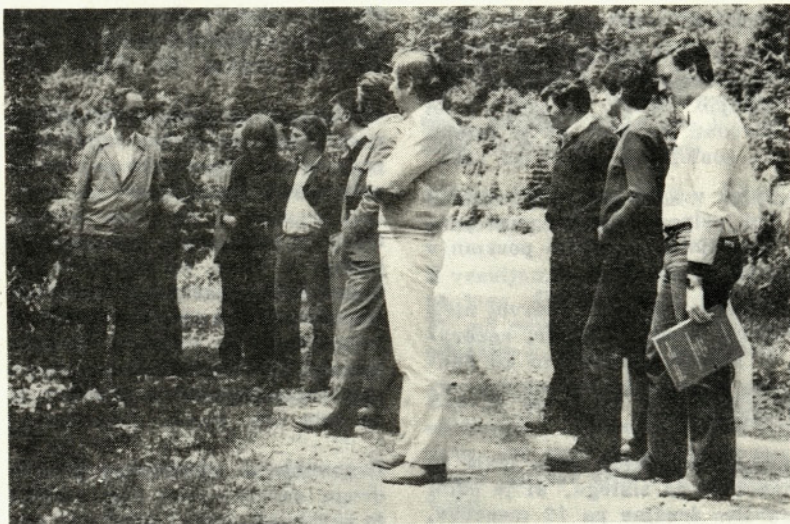
Štipendiramo 3 dijake na srednji gozdarski šoli v Postojni, enega na biotehnični fakulteti in enega geometra. Študijsko pomoč nudi naša DO oziroma TOK 6 učencem, ki so v različnih šolah. Zadnji dan meseca junija smo izvedli prve strokovne izpite za 4 gozdarske tehnike. Program izobraževanja bomo nadaljevali še do konca leta.

Iz tega pregleda o opravljenem izobraževanju v letu 1980, ki ni bilo bistveno drugačno kot v ostalih letih je razvidno, da gre za kratkoročno usposabljanje. Upamo, da nismo daleč od načrtnega pridobivanja širših znanj gozdnega delavca, ki ga že izvajajo pri nekaterih gozdnih gospodarstvih v Sloveniji. Gre za tri cikluse znanj in sicer: pridobivanja lesa, gojenja gozdov in splošnega dela. Uspešno končani ciklusi sestavljajo celoten program, ki ga morajo končati mladi delavci v redni dvoletni šoli v Postojni. Šola se približa DO in prilagodi njenim pogojem za izobraževanje z dislociranimi oddelki. Samo s širše usposobljenimi delavci bomo kos vedno zahtevnejšimi proizvodnji. Večja produktivnost ima tudi v znanju svoje glavne korenine. Usmerjeno izobraževanje, omejeno zaposlovanje drugje, še boljša motoriziranost za delo v gozdu ipd. nam bodo pomagali doseči zastavljeni cilj.

Z. H.



"Ali veš zakaj se grad na Dolenskem imenuje "Mokrice"?  
"Doselej nisem vedel, ko pa sem plačeval kosilo v tem gostinskem obratu, se mi je takoj posvetilo, kajti kljub nizki temperaturi sem bil v hipu ves moker".



Prvi strokovni izpiti za gozdarske tehnike v naši DO  
Foto GG

## DOLŽNOSTI VOJAŠKIH OBVEZNIKOV

Julija letos je stopil v veljavo nov zakon o vojaški obveznosti (Uradni list SFRJ št. 36/80). Z določbami o trajanju vojaškega roka so se zlasti naborniki hitro seznanili. Vendar o dolžnostih vojaških obveznikov in organizacij združenega dela, ki jih določa zakon, nismo dovolj seznanjeni. Opozorili bi radi na nekatere pomembne določbe, ki jih zakon vsebuje.

Vojaška obveznost obsega naborno obveznost, obveznost služiti vojaški rok in obveznost služiti v rezervnem sestavu (5. čl.). Ženske niso zavezane naboru in ne služiti vojaški rok. Lahko pa se prostovoljno prijavijo k vojaškemu pouku in so po tem zakonu ženske - vojaški obvezniki (6. člen).



Tabor Heroja Tončka v Ribnem  
Foto: ZVRS



Vojaški obveznik je:

- nabornik v dobi od začetka koledarskega leta v katerem državljan SFRJ dopolni 17 let starosti do dne, ko je vstopil na odsluženje vojaškega roka
- vojak v dobi, ko služi vojaški rok, oziroma ženska med prostovoljnimi vojaškim poukom v oboroženih silah
- rezervni vojak, rezervni nižji oficir, rezervni oficir, rezervni vojaški uslužbenec ali ženska na enem izmed teh rezervnih položajev (člen 7).

Služenje vojaškega roka traja 15 mesecev, za tistega, ki je edini hranilec družine pa 12 mesecev. Vojaški pouk žensk traja od 2 do 6 mesecev.

Na služenje vojaškega roka se pošljejo naborniki praviloma v koledarskem letu, v katerem dopolnijo starost 19 let. Tisti, ki v tem letu ni končal srednje šole se pošlje na služenje vojaškega roka ko šolo konča, toda najpozneje, do konca koledarskega leta v katerem dopolni starost 21 let. Tisti, ki je vpisan na fakulteti služi rok v dveh delih in sicer po končani srednji šoli 12 mesecev in po končani višji ali visoki šoli oziroma najpozneje do konca koledarskega leta, ko dopolni 26 let starosti 3 mesece. (25. člen).

Obveznost služiti v rezervnem sestavu za moške traja do konca koledarskega leta v katerem vojaški obveznik - moški dopolni starost 60 let. Obveznost služiti v rezervnem sestavu nastane za ženske z začetkom koledarskega leta, ko dopolnijo 19 let starosti in traja do konca koledarskega leta v katerem dopolnijo starost 50 let (50. člen).

Vojaške vaje, tečaji in druge oblike vojaškega pouka lahko traja jo skupaj za rezervne oficirje do 12 mesecev, za druge vojaške obveznike pa do 6 mesecev (51. člen). Moški so lahko poklicani na vojaške vaje do dopolnjenih 55 let starosti, ženske pa do dopolnjenih 45 let starosti (54. čl.).

Ob neposredni vojni nevarnosti in v vojnem stanju lahko predsedstvo SFRJ podaljša vojaško obveznost.

Za potovanje v tujino si mora nabornik preskrbeti dovoljenje pristojnega organa (59. člen).

Dovoljenje za bivanje oziroma za podaljšanje bivanja v tujini izda naborniku diplomatsko predstavništvo SFRJ v tujini.

Osebi v rezervnem sestavu pripadajo v času, ko je na vajah, nadomestilo osebnih dohodkov. Nadomestilo ne pripada osebi, ki je poklicana na vaje v času njenega dnevnega ali tedenskega počitka, oziroma ob dnevih, ko ne dela (70. člen).

Organizacija združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti, organi družbeno političnih skupnosti in drugi državni organi vodijo določene podatke o vojaških obveznikih, ki so zaposleni v tej organizaciji in morajo dati občinskim organom potrebne podatke o vojaških obveznikih za ocenitev sposobnosti za vojaško službo (člen 71 in 72).

Nabornik, oziroma oseba v rezervnem sestavu mora v osmih dneh po nastanku spremembe prijaviti pristojnemu organu: očitno spremembo zdravniškega stanja, ki je pomembna za sposobnost za

vojaško službo; pridobitev šolskih in strokovnih kvalifikacij, sklenitev in prenehanje delovnega razmerja, spremembo stanovanja, izgubo vojaške knjižice. Bivanje v tujini daljše od 40 dni morajo prijaviti v 8-ih dneh pred odhodom in vrnitev v osmih dneh po prihodu (75. člen).

Če je nabornik ali oseba v rezervnem sestavu iz neznanih razlogov več kot 15 dni odsotna od stalnega, oziroma začasnega bivališča, prijavi to njen družinski član, s katerim je živi v skupnem gospodinjstvu. Če je živila ločeno od družine in je bila zaposlena, prijavi to odgovorna oseba v organizaciji združenega dela, oziroma v skupnosti in drugih organih.

V zakonu so tudi postopki za uveljavljanje pravic vojaškega obveznika in seveda tudi sankcije proti kršilcem zakona. V končni določbi pa je določeno, da so naborniki, ki so do uveljavitve tega zakona, to je do 5/7-1980, končali študij na višji oziroma visoki šoli ali se šolajo na teh šolah, obvezni služiti vojaški rok po prej veljavnemu zakonu, to je 12 mesecev.

F. L.

## IZ GOZDARSKEGA DNEVNIKA

TOK - enota Bohinj  
revir: Spodnja dolina  
11/7-1980

Iz navade sem tudi to jutro prehitel budilko. Ptice okoli hiše so prepevale svoj jutranji pozdrav v meglo, ki se je leno vlekla po dolini. Na vrvi za obešanje perila so čepele debele kaplje.

Včeraj planirano odkazilo drevja za razširitev smuk proge Kobra III odpade.

Ob izdatnem zajtrku še radio novice: Ponovna podražitev naftnih derivatov. Vreme še vedno nestalno s plohami.

Z dobro namazanimi "parnimi čevlji" pozdravim delavce, ki že vstopajo v avtobus in kombije pred DC. Vsi vprašujejo v meglo iz katere drobno prši: Ali bo-

mo tudi danes mokri? V juniju in juliju smo imeli že več deževnih dni, kot celo zimo.

Novi rod lastovk se že zbira na električnih žicah k pouku. Verjetno jim mame pripovedujejo, da je tam nekje čez morje bolj toplo in sončno. Muhe pa so doma najboljše!

Z avtobusom se še po stari ceni pripeljem na Polje.

Žene vozijo ali nosijo mleko k zbiralnici: V Modrasovcu nar odkaži drva! Izmeri les za dom! Naš les lahko odpeljete, je že pri cesti. Včeraj se je pa tisti kar z motoriko hotel prežagati...

Večina vikendov na Joškovini je še brez stanovalcev. Verjetno so v tistih pri morju ali pa v toplinah. Mnogi pa so že z odprtli-



mi polknicami. Po avtomobilih se vidi, da niso navadni predstavniki delavskega razreda.

Kje so tiste stezice? Vspenjam se ob traktorski vlaki, ker tudi voda teče tam, kjer je najmanj odpora.

Moj cilj je kontrola poseka na trasi kamionske ceste Bareča in ogled cestišča. Cca 2 m<sup>3</sup> bukovine, za katero mi je lastnik rekel, da je pokradena, je še ravno tam. Le čisti kmet, ki zna ceniti vrednost lesa, ga je lepo sortiral, na cesti in ob njej, skoraj vsi ostali pa zelo zanikrno. Zaenkrat je cestišče še premokro. Nekdo ima dolžinski les za ostrešje na cestišču - bo že dobil kamion "po šihitu". Večina posekanega lesa je bila premalo odstranjenega in je zlasti na strminah zasut s kamenjem.

Še so pošteni - cel sod nafte daleč pod deloviščem. Dva ovinka cca 90 % dasta vedeti, da ima gradbena grupa "špago" še dosti dolgo. Večina drč in poti zasutih z materialom. Buldožer je dohitel sekače. Delavci gradbene grupe sami sekajo traso. Kmet ima "borčevski penzion", pa nima časa - ne potrebe. Takoj naprej pa drugi s traktorjem in pomočjo sorodnika vitla les nad traso. Ker je teren peščen, bomo še mnogim s podružbljeno proizvodnjo posekali traso z delavci TOZD. Mnogi mislijo, da bomo cesto gradili vsaj dve leti. Obšel sem parcelo 1246/132, kjer želi lastnik sekati les za ostrešje hleva. Le redke so špere. Debeline pa še in še. Izmeril sem lepo vitalno smreko obsega 280 cm. Za - nimiv primerek za zaščito.

V odd. 125 žigosal vetrolom, bukev, smreka. Do sedaj nič vredna, drva so samo 60 m nad kamionsko cesto. V nastali energetske kriti se dobro prodajajo drva, zato pa plan drugih sortimentov listavcev ne bomo dosegli. Bukovina pa lastnikom gozdov gnije in ovira pomlajevanje. Nova kamionska cesta odpira do sedaj težko dostopne gozdove in bo skrajšala prevoz iz Bareče. Redki lastniki bodo izkoristili blagodat. Le s podružbljeno proizvodnjo in z oddelčnim gospodarjenjem se bo cesta v ZG obrestovala. Z gozdarskim zakonom ne-

kaj ni v redu. Splošno ljudsko dobro se ne izkorišča. Do kdaj še?

Poldan je zvonilo, ko sem po neposekani trasi prispel do preseka revirja Notranji Bohinj. Leta 1951 so tukaj padale zadnje semenke, sedaj pa je kultura kvaliteta.

Kakor se cigan zasmee belemu kruhu, me je sredi grmenja pozdravil Triglav v novi beli obleki, ves v soncu bleščeč. Kakor v pozdrav so mu zagrmel mine na cesti.

Enkratno doživetje - slika trenutka.

Vračal sem se po grebenu odd. 126, nekoč dobra vlaka je potrebna popravila. Potok Suha in deževnica po Globoki konti sta se kosali, katera bo šumela huje in močnejše.

Poleg bukovine sem v Modrasovcu odkazal še nekaj sušic in defektnih smrek. Registriral tudi ČP, 1 sm in 1 bu in letos dobil prvo lisičko. Bolje ena kot nobena, Srnjad že ve zanje.

V dolini je že deževalo. Živimo polno in plodno.

Z veseljem sem napravil kar lepo turo. Odkazal sem res samo 38 m<sup>3</sup> oziroma 0,5 % celotnega odkazila v ZG, videl pa veliko.

Začuda danes ni bilo dodatnega osebnega - družbeno političnega dela. Šel sem na otvoritev razstave Julijske alpe v 1. svetovni vojni.

Dolgočasje res ne poznam.

Lovro Strgar



V oddelku 306 a - Pod Roblekom taki primerki niso nobena redkost

Foto M. Zupan



# SMERNICE IN CILJI DOLGOROČNEGA GOSPODARJENJA V LOVIŠČU

## LD BEGUNJŠČICA

Smernice in cilje dolgoročnega gospodarjenja v lovišču objavljamo v PRESEKIH zato, ker moramo lovci skupno z gozdarji in drugimi uporabniki prostora obvarovati našo divjad. Enako skrb in pozornost moramo posvetiti tudi ostalim delom žive in nežive narave, ker samo vsi njeni usklajeni deli tvorijo - življenje.

Lovišče LD Begunjščica pokriva 5041 ha površine na levem bregu reke Save v sledečih katastrskih občinah: k. o. Begunje, k. o. Brezje, k. o. Nova vas, k. o. Mošnje, k. o. Otok, k. o. Predtrg, k. o. Radovljica in k. o. Sr. vas. Površina lovišča je po kulturah razdeljena takole: pod gozdno odejo je 50 % površin, kmetijstvo izrablja 34 % površin, planinski pašnikov je 9 % in urbaniziranih ali drugače nerodovitnih je 7 % površin.

Lovci se trudimo in želimo, skupno z drugimi uporabniki prostora, ohraniti na teh površinah primerne življenske pogoje za vse prostoživeče živali, zato je osnovni cilj gospodarjenja v lovišču sledeč:

Ohranitev zdrave populacije vseh avtohtonih vrst divjadi, ki prebivajo v našem lovišču.

Željeni cilj bo dosežen, če bomo uspeli zagotoviti optimalne pogoje celotnemu ekosistemu in preko tega naši lovni divjadi. Osnovni pogoji pa so:

- zagotovljena prehrana v vseh letnih časih
- primerni pogoji stanišč
- mir v lovišču
- primerna številčnost posamezne populacije, prirodno spolno razmerje ter pravilna starostna struktura
- uravnotežena prehrabena veriga in
- odnos gozdarstva, kmetijstva in lovstva.

Tem osnovnim ciljem so podrejeni vsi gospodarski ukrepi v lovišču in to od urejanja prehrabnih pogojev, odstrela, do gradnje raznovrstnih lovskih naprav.

### 1.1. Prehrana divjadi

Osnovna prehrana vsega živalskega sveta je rastlinstvo. Osnovni cilj je ohraniti in izboljšati okolje tako, da v vseh letnih časih nudi rastlinojedim živalim zadostno in kakovostno prehrano.

Dopolnilno krmljenje je postranskega pomena in bo omejeno samo na ekstremne zimske pogoje. Vse avtohtone živalske vrste so prilagojene povprečnim letnim klimatskim spremembam, zato tudi manj ugodne zime za daljše obdobje ne morejo bistveno vplivati na občutnejšo znižanje gostote posameznih živalskih vrst. Nihanja gostote populacij in vrst v daljših obdobjih so neizogibna, kar je posledica naravnega zakona o nenehnem spreminjanju žive in nežive narave in niso posledica "hudih zim". Huda zima je po navadi človek, ki iz sebičnih nagibov urejuje dejavnike okolja sebi v prid, pri tem pa zanemari ravnotežje narave. Porušeno ravnotežje ima trenutno pozitivne učinke (visoki stalež), ki pa neizogibno pelje do katastrofe. (nervozna - medsebojna okužba - pogin). Pri naših stremljenjih moramo zasledovati model narave in pomagati samo tam, kjer smo naravo okrnili (namesto večjih mesojedih živali - strel).

V našem lovišču imamo več vrst rastlinojede divjadi. Posamezna vrsta se prehranjuje sebi primerno, zato bodo prehrabni ukrepi obravnavani ločeno po vrstah divjadi.

#### 1.1.1. Gamsi

Je naš izraziti predstavnik visokogorske divjadi, je pašna žival in potrebuje pašnike z zadostno in kakovostno pašo. Naš cilj je ohraniti in izboljšati pasišča v visokogorskem svetu. Ekstenzivno kmetijstvo nekaterih obdobj je izrabljalo velike poljedelske površine za prehrano domačih živali. V teh površinah so bili vključeni planinski pašniki in travniki, kjer se je vršila paša in košnja. Kmetijska izraba vi-

sokogorskih travnih površin je obnavljala rušo ter nudila dokaj kakovostno prehrano tudi divjadi. Gamsi so na teh površinah imeli preko celega leta zadosti kakovostne hrane, dopolnilo pa v skalovitih prepadnih predelih. Intenzivna kmetijska proizvodnja ne potrebuje več visokogorskih kmetijskih površin, zato na njih prevladujejo manj kakovostne zeli, v večini primerov pa jih prerašča gozd. Pri vrednotenju lovišča je ugotovljeno, da take površine prerašča v 90 % smreka, monokultura smreke pa ne nudi divjadi niti zavetišča. Obstoj visokogorskih travnikov - osnovnih prehrabnih površin gamsa - je ogrožen in za naše lovišče tekom naslednjih 10 let katastrofalen. Kultura smrek je prebila bazo za obstoj in je na zmagovitem pohodu zavzeta travnikov.

Zadnjih 20-25 let so se travnate površine Drage, Čisovca, Gač in drugih predelov domovanja gamsa zarasle s kulturo gozda. Tam, kjer smreka in borovec nista uspela, je travno rušo prekrilo rušje in grmičevje. Gamsi se umikajo iz teh predelov v višje ležeče travnate površine, proti vrhu Begunjščice in Dobrče, kjer najdejo primernejše življenske pogoje. Če se zmanjša življenski prostor, je nujen tudi upad gostote populacije. Krčenje ugodnega življenskega prostora gamsa nam v celoti ni mogoče preprečiti, lahko pa ga zavremo.

Primerna stanišča in pasišča našega gamsa so predeli Dobrče, Begunjščice in Jamarskega vrha, vključno z dolino Drage. V teh predelih se nahajajo travniki in pašniki, ki jih moramo obvarovati tudi za ceno odkupa od sedanjih lastnikov. Posebni interes obvarovanja pašnih površin ima LD na sledečih površinah:

DOBRČA-SEČE	24, 41, 01
Tomažinova Dobrča	1, 55, 98
Boštanova Dobrča	6, 32, 69
Planina na Dobrči	8, 91, 96
Vrh Dobrče	11, 66, 07
OČEVNIKI	12, 88, 56
PLANINCA	7, 25, 64



GRADIŠČE	12, 57, 68
NJIVCE	13, 95, 19
LEDENA TRATA	39, 37, 03
SKUPAJ	ha 138, 91, 81

Prikazane površine v izmeri ca 140 ha so delno že porasle z gozdom, delno pa namenjene izključno intenzivni kmetijski izrabi. (pašnik na Ledeni trati). Pretežni del teh površin in to cca 80 % - 85 % pa še vedno lahko služi lovneemu gospodarstvu.

Ukrepi za ohranitev teh površin bodo sledeči:

- Dogovor z lastniki predelovki se zaraščajo, da bi dovolili čiščenje travnih površin.
- Samoupravni dogovor z SIS za gozdarstvo in kmetijstvo o nespremenjeni namembnosti navedenih površin.
- Sodelovanje s komisijami, ki pripravljajo Prostorski plan občine Radovljica, s ciljem, da se ohrani sedanja podoba krajine in s tem namembnost posameznih površin.
- Organiziranje redne vsakoletne košnje izbranih površin in vršenje potrebnega dognojevanja.
- Zagotoviti potrebna denarna sredstva za odkup tistih površin, kjer lastniki ne bi soglašali z našimi ukrepi.

S temi ukrepi bomo zagotovili obstoj nepogozdenih površin in omogočili normalne življenske pogoje gamsje populacije našega lovišča.

Ostali prehrambeni ukrepi so naprava kop iz sena, pridobljenega pri košnji navedenih površin. V slučaju potrebe nudijo gamsu možnost dopolnilnega krmljenja.

### 1.12. Srnjad

Najštevilnejša divjad našega lovišča je srnjad. Življenski prostor si v višinskem predelu deli z gamsi, v nižinskem pa naseljuje več ali manj vse predele lovišča. Srnjad je izrazit objedavec in ne potrebuje pašnih površin. Za njeno osnovno prehrano zadostuje grmovje in različne vrste listnatega drevja. Med iglav-

ci ji gre v slast zlasti jelka. Iz lovsko gospodarskega gledanja je zaželjeno imeti čimveč "zanemarjenih" mešanih gozdov z manjšimi jasami z obilo travniškega cvetja. Posebnega pomena pri prehrani in stanišču srnjadi je gozdni rob - to je prehod travnatih površin v strnjen gozd. Monokulture starejšega drevja, zlasti iglavcev, so za srnjad nekoristne površine.

Idealnega razmerja med gozdnimi sestoji, travnato površino, gozdnimi in travniškimi kulturami ni. Intenzivno gospodarjenje z gozdnimi in kmetijskimi površinami, izriva prvotni naravni sestoj gozdnih in travnih površin. Namesto pestrosti več in manj koristnih rastlin se na teh površinah uvajajo gospodarsko donosnejše kulture, ponekod za divjad nesprejemljive monokulture. Z gnojenjem travne ruše se pospešuje rast raznih plemenitih trav, neužitnih za srnjad in izriva travno cvetje. Gozdarstvo pospešuje mešane gozdove, vendar pri starejših sestojih divjad nima dosti kritja in hrane. Vplivati na tako smer razvoja kmetijstva in gozdarstva ni mogoče, niti gospodarsko upravičljivo. Kmetijci, gozdarji in lovci moramo iskati stične točke na manj pomembnih površinah za tržno gospodarstvo, to pa so varovalni gozdni robovi, preseki daljnovodov in opuščene obgozdne travne površine. Za prehrano srnjadi so ugodne gozdne "frate" z obilo vsakovrstnega podrastja in rastlinstva.

Jedro srnjačjega stanišča je kompleks "Grofije", Žalostna gora, Dobrava in gozdne površine za Otokom.

Ta strnjeni kompleks gozdne površine sekajo doline z nezaraščenimi gozdnimi površinami in je obkrožen delno z obrobniimi, za kmetijstvo nezanimivimi površinami. Dolino potoka Peračica od izvira do sotočja z Lešanščico spremljajo travnate površine. Te površine so za lovsko gospodarstvo izrednega pomena, ker je tu mogoče opazovati in vršiti odstrel srnjadi. Obgozdne travne površine Senožetev, vzhodno od Dobreve do potoka Peračice, so že delno opuščene kme-

tijske površine, za katere ima lovstvo posebni interes. Ostale obgozdne površine se več ali manj intenzivno kmetijsko izkoriščajo in interes lovstva na teh površinah se ne križa z interesom kmetijstva.

Vso skrb in pozornost bo lovstvo posvetilo tudi ostalim predelom srnjačjega lovišča izven centralnega dela, da ohrani primerne pogoje za nemoten in zdrav razvoj srnjačje populacije. Ukrepi za doseg tega cilja pa so:

- Samoupravni dogovor med gozdarji, kmetijci in lovci o načinu gospodarjenja z nezanimivimi gozdnimi površinami (preseki) in opuščeni obgozdnimi kmetijskimi površinami. V tak dogovor morajo biti prvenstveno vključeni tudi lastniki teh površin.
- S posebnim ureditvenim elaboratom bo lovška družina predvidela način in finančno konstrukcijo vzdrževanja dogovorjenih površin.
- Gozdarstvo bo vplivalo na obvarovanje gozdnega roba in pospeševalo ohraniti tiste vrste grmovja in drevja, ki nudijo srnjadi prehrano in zavetje v vseh letnih časih.
- Lovska družina bo skrbela za dodatno prehrano srnjadi v ekstremnih zimskih pogojih, še posebno zato, da se izogne škode na drevesnih vrstah.
- Lovska družina bo spoštovala in izpolnjevala načrt odstrela in vzdrževala gospodarsko vzdržni stalež.

Teh nekaj prehrambenih ukrepov bo ob času zgodnje rasti in cvetenja zmanjšalo pritisk srnjadi na poljščine. Z opuščanjem poljščin in intenzivnejšim pridelovanjem živinske krme škode na poljščinah niso občutne. Lovska družina bo kot do sedaj, tudi v bodoče nudila kmetovalcem zaščitne premaze za odvrčanje srnjadi s poljedelskih kultur. Ker pa ukrepi niso nikdar popolni, bo oškodovanec prejel od LD denarno povračitev škode.

### 1.13. Divji prašiči

Populacija te črne divjadi pose-ljuje vse strnjene gozdne površi-



ne in to od Dobrče, Begunjščice in kompleksa Grofije, Dobrave in Otoške gmajne. Je izraziti vandrovec in isti ščetinarji iščejo hrano danes pri nas, naslednji dan pa tudi v 20 km oddaljenem kraju. Daljava za ščetinarja ni ovira. Divji prašiči so vsejedi, posebno v slast pa jim grede gozdni plodovi (žir, kostanj, želod), kakor tudi dozorevajoče poljske kulture žit in gomoljnic. Posebni prehrambeni ukrepi za to divjad niso potrebni. Naši gozdovi nudijo tej divjadi skozi vse letne čase zadosti hrane. Krmišče v Slani luži bo še vedno služilo izključno kot preventivni ukrep za preprečitev škode na poljščinah. Gojitev te divjadi pa zaradi njenega izredno velikega selitvenega področja nujno zahteva dogovor med gorenjskimi družinami.

#### 1.14. Ostala divjad

Posebno skrb moramo lovci in gozdarji posvetiti izumirajočemu velikemu petelinu. Vzrok upadanja staleža niso znani, domnevamo pa lahko, da na to vplivajo tudi prehrambeni pogoji. Prebiralna sečnja v gozdu je odpravila goloseke, kjer kebčki najdejo vso potrebno hrano in zavetje. Ustvarjanje manjših "frat" na primernih mestih v bližini petelinjega rastišča, bi verjetno vplivalo na stalež te divjadi. Primerni kraji so greben med Dobrčo in Begunjščico, zg. gozdni rob Begunjščice in področje Tolstega vrha.

Stalež poljskega zajca rapidno upada in učinkovitih ukrepov za preprečitev tega pojava ni. Vrnitev na ekstenzivno kmetijsko proizvodnjo zaradi ohranjanja staleža poljskega zajca ni mogoča. Zaželjeno pa je, da kmetijstvo ne uporablja prekomernih količin herbicidov, pasticidov in drugih strupov pri vzgajanju poljedelskih kultur. Stanišče poljskega zajca je celotno področje nižinskega lovišča in ukrepi za znosno uporabo kemije naj veljajo na vseh poljedelskih površinah. Opisani prehrambeni ukrepi služijo tudi vsej ostali živeči favni v prosti naravi. Lovci nismo čuvarji samo po zakonu določene lovne divjadi, ampak želimo ohraniti ves živi in neživi svet našega lovišča.

#### 1.2. Mir v lovišču in pogoji stanišča

Poleg primerne prehrane je mir v lovišču eden osnovnih življenjskih pogojev. Stanišča pa so pogojena z več dejavniki in to okoljem, prehrano, mirom in uravnoveženo številčnostjo populacij. Posebna poglavja Zbornika LD Begunjščica obravnavajo te dejavnike, zato v tem sestavu obravnavamo samo mir v lovišču.

Delovni človek se vrača k naravi. Skrajšanje delovnega časa in rast narodnega bruto dohodka omogočata ljudem več prostega časa. Prosti čas je dobrina in zahteva usmerjeno izrabo. Število obiskovalcev visokogorskih predelov se večja. Gradnja gozdnih in drugih prometnic omogoča pristop v odročne predele, kamor je do sedaj občasno zahajal samo lovec in gozdar.

Nabiranci gob in drugih gozdnih sadežev "prebrakiravajo" do nedavnega mirne gozdne kotičke. S povečanim številom obiskovalcev je rušen prepotrebni mir v lovišču.

Prostoživeča divjad pri presnovi in vzgoji naraščaja potrebuje mir. Stalno motenje prekinja normalni cikel presnove, počitka in drugih življenjskih opravil, kar zelo negativno vpliva na telesni razvoj živali. Posledica je upad telesne teže, neopornost in pogin.

Naše lovišče do sedaj ni bilo prekomerno obremenjeno z gospodarskimi in turističnimi objekti, zato je naš cilj, ohraniti mirne predele lovišča. Lovci priznavamo pravico delovnega človeka do sprostitve. Upoštevamo razvoj turizma in njegove potrebe. Nadalje smo pripravljene sodelovati na vseh področjih in z vsemi koristniki prostora z željo, da ohranimo čim več neokrnjenega prostora. Pod ohranjanjem neokrnjenega prostora ne mislimo zavirati normalne gospodarske izrabe in gr. za to potrebnih objektov, ampak sporazumno določevati režim njihove izrabe. Globoko smo prepričani, da so interesi lovstva, gozdarstva in kmetijstva pri ohranjanju okolja sorodni, dosti-

krat pa enaki. Naša skupna dolžnost je ohraniti zanamcem enkratno in neprecenljivo vrednost - zdravo okolje. To dobrino ni mogoče vrednotiti, zato tudi zanj ne smemo postavljati cene.

Lovsko gospodarstvo želi ohraniti nekaj predelov prostora neokrnjenega, kjer bodo prostoživeče živali imele možnost nemotene razvoja. Ti predeli pa so:

- Celotno področje visokogorskega lovišča, ki ga na spodnjem - južnem delu omejuje gozdna meja nad cesto Tržič-Begunje-Poljče-Žirovnica.
- Kompleks gozdov Grofije, Dobrave in Otoške gmajne. Ta kompleks omejuje gozdna meja znotraj cest Tržič - Begunje, Begunje - Dvorska vas, Otok - Črnivec - Brezje - Peračica -

V teh predelih naj bi se upoštevalo sledeče:

- a) Prepoved gradnje vikend naselij in posameznih objektov individualne rabe.
  - b) Odpiranje objektov, ki spadajo pod rudarski inšpektorat. Izjeme so obstoječi objekti, ki služijo rednemu vzdrževanju obstoječih in gradnji gozdnih komunikacij.
  - c) Vsi energetske vodni morajo biti v podzemni izvedbi.
  - č) Za javni promet so lahko odprte samo sledeče prometnice: Gozdna cesta na Dobrčo Gozdna cesta Draga - Poljska planina in gozdna cesta Črnivec - Dvorska vas.
- Vse ostale že obstoječe in bodoče gospodarske komunikacije, naj se zaprejo za javni promet.
- d) Dovoljena je samo nadomestna gradnja gospodarskih objektov za kmetijstvo, gozdarstvo in lovstvo. Večje razširitve planinskih postojank niso zaželjene.
  - e) Strogo prepovedati gradnjo naprav, ki motijo ali onesnažujejo okolje.
  - f) Gradnja rekreacijskih in poučnih naprav v bližini javnih komunikacij je dovoljena s



predhodnim mnenjem lovske organizacije.

Teh nekaj ukrepov bi pripomoglo, da ohranimo prvobitno podobo krajine in njene sestavne dele.

### 1.3. Lovske naprave

Vse lovske naprave, razen redkih izjem, služijo lovcem za lažje opravljanje gojitvenih nalog v lovišču. Nadzor lovišča, izvajanje lova in rekreacije, si v danih pogojih brez ustreznih lovskih naprav ne moremo zamišljati. Naše lovišče je opremljeno, glede na konfiguracijo terena in trenutne pogoje, skoraj z zadostnim številom lovskih objektov, iz tega sledi, da bomo morali v bodoče posvetiti vse večjo skrb neposredni gojitvi divjadi, kot je predvideno v predhodnih poglavjih.

Motorizacija in gradnja gozdnih prometnic - vse to je približalo lovišče tako, da funkcije lovskih zavetišč v nižinskih predelih izgubljajo na pomembnosti. Z naraščanjem članstva in potrebami boljšega obveščanja ter medsebojnih stikov med lovci je nastala potreba po lastnih društvenih prostorih. Dosedanji način sestankovanja po gostilnah ne ustreza času, niti ni kreativno okolje za delovne pogoje. Prednost lastnih društvenih prostorov je nesporna, saj je to osrednji prostor za medsebojna srečanja, izmenjavo izkušenj ter edini možni prostor shrambe lovskega arhiva. S prodajo lovske kočice v Dragi, ki ne služi več prvotnemu namenu, lahko pridobimo in primerno uredimo društvene prostore. Ti prostori pa morajo biti v kraju, dostopnem z motorizacijo v vseh letnih časih. Leta 1979 je v ta namen najeta Kovakova hiša v Begunjah. Ostala lovska zavetišča pa v večji ali manjši meri še vedno služijo našemu namenu, zato jih je treba vzdrževati.

Obstoječe lovske steze dokaj dobro pokrivajo lovišče in je potrebno samo redno vzdrževanje. Novogradnja ni nujna, vendar bi v bodoče lahko usposobili lovsko stezo od Luž skozi Medvedove jame in pod Pasjimi pečmi. Dol-

žina steze znaša ca 3,00 km. V revirju Jamarski vrh bi bila potrebna lovska steza Gojzdec-Kališa v dolžini 2,00 km. Gradnja bo zelo zahtevna, saj poteka trasa te steze po zelo neugodnem, strmem in skalovitem terenu.

Načrtovanje ostalih lovskih naprav, kot so razne vrste prež, krmišč in solnic ni smotno, ker se ti objekti morajo prilagajati nastali situaciji in prilikam. Vsi obstoječi objekti naj se vzdržujejo, dokler služijo namenu, novi pa gradijo tam, kjer se pokaže potreba. To se določi z vsakoletnimi lovsko-gospodarskimi načrti.

### 1.4. Gospodarjenje danes in jutri

Dosedanje gospodarjenje v lovišču je bilo uspešno in dobro. Z razvojem lovskih ved in vedno slabšimi naravnimi pogoji, bomo morali preiti na primernejšo obliko gojitve prosto živečih živali.

Osnovna ugotovitev je, da smo lovišče opremili z zadostno količino lovskih naprav, delno pa zamenarili osnovne gojitvene ukrepe. Osnovno vodilo pri nadaljnjem delu bo izboljšanje življenjskih pogojev divjadi in varstvo okolja, usklajeno z interesi gozdarstva in kmetijstva.

Znano je, da je za nemoteno delovanje ekosistema nujno potrebna usklajena sestava rastlinskega in živalskega sveta. Z drugimi besedami: vse ekološke niše morajo biti popolneje, nobena od njih ne sme biti premočno ali pomanjkljivo zasedena. Ali se bo gostota posamezne živalske populacije gibala bližje spodnji ali zgornji meji, je odvisno od ciljev, ki so postavljeni pred konkretni prostor; z ozirom na njegovo prehrabeno in stanišveno sposobnost. Mi lovci lahko pospešimo oziroma večamo gostoto posamezne populacije, vendar samo tako, da povečamo njeno ekološko nišo, to je ustvarimo potrebne prehrabene in stanišvene pogoje v prostoru. V kolikor nismo izpolnili teh pogojev, je jasno, da povečanje gostote nujno vodi k porušitvi usklajenosti živalskih in rastlinskih populacij.

Cilj gospodarjenja je, da ohra-

nimo sedanjo gostoto populacij divjadi, kar bomo skušali doseči s sledečimi ukrepi:

1. Pri gospodarjenju z divjadjo bomo uvedli kontrolo učinkov, to je metodo, s katero obvladujemo zelo kompliciran biosistem. Ta metoda ugotavljanja primernosti gostote populacij divjadi v določenem prostoru se izraža z jakostjo učinkov, ki jih ima populacija divjadi na vegetacijo in na njihove posamezne parametre (prirastek, številčno izstopanje na običajnih mestih-pogin, zdravstveno stanje, gibanje telesne teže itd.). To metodo ugotavljanja optimalne gostote posamezne živalske populacije uvajamo zato, ker je praktično nemogoče določiti primerno številčnost posamezne živalske populacije na določenem prostoru, niti ugotoviti njihovo dejansko številčnost.
2. Gospodarjenje s prosto živečimi živalmi ni samo skrb lovcev, ampak vseh koristnikov prostora, zlasti pa gozdarjev in kmetovalcev. Lovci bomo s koristniki prostora sklenili najtesnejše stike in skušali s samoupravnimi sporazumi optimalno uskladiti vse interese.
3. Lovci bomo čuvali in ohranjali vse po naravi prisotne živalske vrste v našem lovišču. To pomeni, da čuvamo tudi tiste vrste, ki jih zakon o lovu ne obravnava.
4. Pri kreiranju prostora bomo posredno ali neposredno odločali. Vsi člani LD so dolžni zagovarjati interese lovstva tudi izven lovske organizacije.

Bojan Lavrih

---

Znanka se pritožuje:

- To je grozno. Že dva dni se zaklepam pred inkasantom za elektriko, pa ga še vedno ni.

---



## PRIMANJKUJE NAM VEČBOBENSKIH VITEL

Strma pobočja so se nekoč reševala tako, da se je zgradila cesta do pobočja, do tu pa se je les spravljaj po drčah in rižah, kasneje pa po gravitacijskih žičnicah. To spravilo je zaradi velikih stroškov in težkega fizičnega dela počasi izumiralo. Danes vemo, da je ročno spravilo oziroma pedspravilo lesa ena najtežjih faz gozdne proizvodnje in da je pri tehnologiji sečnje v lubju ponekod sploh nemogoče.

Način odpiranja takšnih področij je z etažnimi cestami in spravilo lesa z večbobenskimi vitlami navzgor, medtem ko žučno spravilo manjših količin lesa navzdol še ni rešeno. Ceste, ki so namenjene za žično spravilo, morajo imeti že v projektu zadostno število razširitev za zakladanje lesa in za nemoten promet.

Tehnologija spravila lesa navzgor z večbobenskimi vitlami je že nekaj časa poznana. Pri nas uporabljamo 3 BV in Alpvitel, drugod pa se je obnesel vitel znamke Urus. Tudi pri nas se že predolgo časa ogrevamo zanj tako, da se je v tem času že močno podražil, da težav pri uvozu sploh ne omenjam.

V teh predelih je mnogo zaostalih etatov, predvsem v zasebnih gozdovih. Lastnik gozda je sposoben sam vršiti spravilo samo navzdol, pri spravilu navzgor pa je nemočen, zato na takih področjih lahko brez težav organiziramo podružbljeno proizvodnjo.

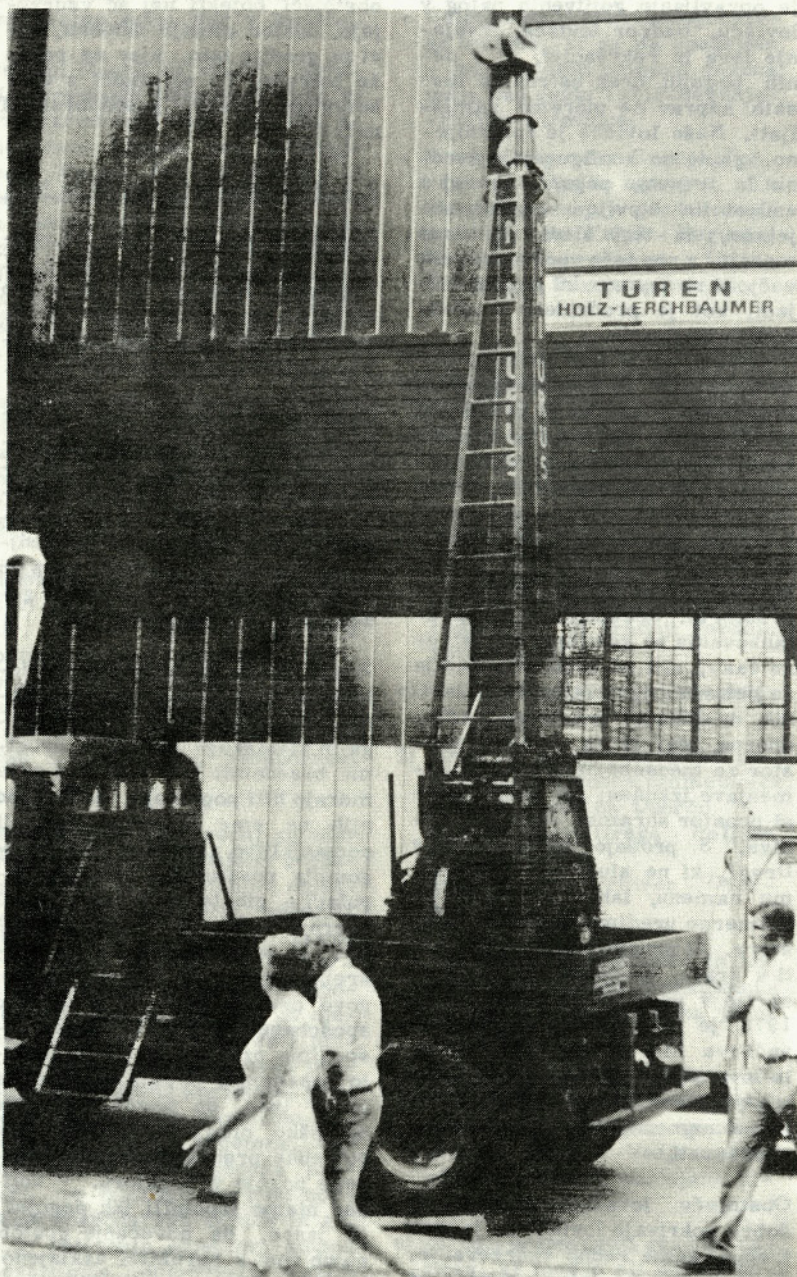
V zadnjem času gradimo vedno več cest v predelih, ki so primerni edino za žično spravilo, na drugi strani pa ugotavljamo, da so naše žične spravilne naprave zastarele in nekatere tik pred propadom. Problem je znan že več let, storjenega pa je bilo bore malo. Včasih se mi zdi, kot da bi bili plani obvezni samo za proizvajalce kubikov! Na ves glas govorimo, da bi morali povečati podružbljeno proizvodnjo, strojev, s katerimi bi to lahko storili, pa ni. Samo v Bohinju se moramo v letu 1981 odreči najmanj 1000 m<sup>3</sup> v zasebnem sek-

torju, ker TOZD še svojega plana žičnega spravila nima pokritega.

Rešitev je bilo več, sedaj, po znanih ukrepih za zmanjšanje uvoza, ko nam Urus visi v zraku, je že ena manj.

V slovenskem merilu bo treba začeti izdelovati vitle podobne Alp-u in 3 BV-u, v skrajnem primeru pa je sposoben to narediti tudi naš Avtopark.

SMUKAVEC Anton, dipl. ing.



URUS na celovškem sejmu 1980  
Foto Š. Z.



## MALI VOJNI MUZEJ

Marsikdo s zanimanjem pogleda podobo, staro več desetletij. Iz arhiva Malega vojnega muzeja sta priloženi slike, na katerih je videti gozdarje na Pokljuki, ki so že pred vojno znali podirati v smeri spravila. Na drugi so bohinjaške planinke in planinci na Velem polju.

Mali vojni muzej sta uredila Stušek in Budkovič, domačina iz Bohinjaške Bistrice. V njem lahko vidite zanimiva pričevanja iz obdobja prve in druge svetovne vojne ter zbirko orožja.

Mali vojni muzej in Foto klub Bohinj sta s skupnimi močmi organizirala že letos dve zgodovinski foto - razstavi, na programu pa jih je še nekaj.

Kogar zanima: Mali vojni muzej je pri Stušku v Bohinjski Bistrici, blizu Godčevega muzeja.

I. V.

Ali imate danes vsi dopust?  
- Ne - jaz praznujem rojstni dan.  
- Potem pa vse najboljše!  
- Hvala, nihče drug mi ni voščil.  
- (Po preverbi v evidenčni knjigi:)  
Seveda ne, ker ga boste imeli šele čez 9 mesecev.

"Franci, si že imel letos Gripo?"  
"Ne še, planiram jo za februar 1981".

V lepem lokalu moramo tudi "lepo" govoriti:  
- Boste malico, prosim?  
- Ja pa še eno malo "pilo" prosim.

- - -

"Soseda, kaj vas nič ne zebe, ko plevete v tem hladnem jutru?"  
"Slab delavec, draga soseda, kogar pri delu zebe".

M. Z.





## KRAJEVNI PRAZNIK GORIJ

Gorje, le kdo danes še ne ve, kje so Gorje?! Kdo je že kdaj gobaril po gozdovih širne in ponosne Pokljuke, ali pa obiskoval zimski športni center na Zatrniku, potem se je moral peljati skozi ozko in vijugasto cesto skozi Gorje.

Gorjanski kot leži severozahodno od blejske kotline na severo-vzhodnem pobočju največje planote v Julijskih Alpah - Pokljuke in južno od vzhodnega konca dolgega grebena Mežaklje, ki se vleče med dolino Radovne in Save Dolinke, od Mojstrane do Gorij.

Področje krajevne skupnosti Gorij leži na nadmorski višini od 560 do 840 m, združuje pa kar enajst vasi in sicer: Podhom, Sp. Gorje, Poljšico, Zg. Gorje, Grabče, Mevkuš, Krnica, Višelnica, Radovna, Sp. Laze in Perniki.

Pod vas Krnico spadata tudi zaselka Stara Pokljuka in Zatrnik. V vseh teh vaseh in zaselkih prebiva 2.760 prebivalcev. Večina krajanov je zaposlenih v jeseniški železarni, GG Bled, LIP Bled, Veriga Lesce, Elan Begunje, pri gradbenih podjetjih, gostinstvu in trgovini radovljiške in jeseniške občine. Vse več pa je opaziti tudi prizadevanja za razvijanje kmečkega turizma in nekateri beležijo že lepe uspehe na tem področju.

Gorje so znane tudi iz časov NOB, saj so se gorjanski prvoborci vključevali v partizanske vrste že v polletju 1941 leta in vsa nadaljna leta okupacije, v partizanskih vrstah se je borilo preko 350 borcev. Zaradi sodelovanja s partizani je bilo iz gorjanskih vasi izseljenih triinšestdeset družin, mnogi pa so šli skozi begunjsko mučilnico in dalje v kazenska taborišča velikega rajha. Na centralnem spomeniku v Zgornjih Gorjah je vklesanih 159 imen ki so ali padli v borbah z zavojevalcem ali pa so kako drugače postali žrtev fašističnega terorja.

"8. avgusta leta 1941 so v Sp. Gorjah Nemci ustrelili pet tal-

cev v povračilo za kaznovanega izdajalca in prav ta dan so si Gorje vzele za svoj krajevni praznik, ki ga praznujejo vsako leto.

Vojna je bila za nas zmagovito izbojevana, toda revolucionarni proces v naši samoupravni socialistični družbi še traja. Delovni ljudje so se v povojnih letih z vsem poletom lotili obnove porušeni in požgani domov v celotni domovini, kar se danes odraža na vsakem koraku. Zrasli so novi industrijski giganti, kar nas iz zaostale agrarne dežele spreminja v razvijajočo industr. državo. V Gorjah je zrasla nova sodobna šola, v stari preurejeni šoli pa so najmlajši dobili lepe prostore za varstvo in vzgojo. TVD Partizan je povečal svoje prostore v svojem društvenem domu, zgrajeni sta bili dve samopostrežni trgovini, gasilci pa so dogradili svoj dom, v katerem

imajo prostore tudi godbeniki, ki so prav za krajevni praznik izvajali koncert z novimi pihalnimi glasbili. V Spodnjih Gorjah sta bila lani vseljiva dva stanovanjska bloka, poleg njiju pa so zrasle tudi nove stanovanjske hiše. Silno se je razmahnila mehanizacija na kmetih tako, da tudi kmečko delo ni več tako težko kot je bilo v preteklosti.

Krajevna skupnost se s samopripevkom trudi, da bi čimprej uredila kanalizacijo, ki je velik problem v Gorjah in, da bi posodobila krajevne ceste, ki se raztezajo na 30 kilometrih po gorjanskih vaseh. Omeniti velja še to, da krajevna skupnost na vsake tri mesece izdaja svoje glasilo "GORJANC", ki obvešča krajane Gorij o celotni problematiki v Krajevni skupnosti. Seveda ima vsak krajan Gorij pravico, da dopisuje v ta krajevni list in pove svoje mnenje, ter opozarja na morebitne napake.

Jože Ambrožič



Gorje - v ospredju stara šola predelana v otroško ustanovo

foto: Jože Ambrožič



## POGOZDOVALI SMO

Bila je sreda, ko nas je ravnatelj obvestil, da bomo šli pogozdovat. Vsi smo bili zelo veseli, kajti naslednjo uro je bila na urniku zgodovina. Zbrali smo se pred šolo, kjer je že čakal avtobus. Čeprav nas je bilo veliko, smo se na avtobusu zelo lepo zabavali.

Ko smo prispeli za Mali vrh, so nam razdelili smrečice in malico. Razdelili smo se po dva in dva in šli saditi. Vsaka skupina je imela tudi svojega vodjo. Mi smo imeli nekega prijetnega gozdarja, s katerim smo se veliko pogovarjali. Klicali smo ga Mojster. Zelo nas je priganjal k delu in se kregal, a se je mimogrede tudi nasmehnil. Upam, da nam ni zameril. Na koncu pa smo si ogledali tudi ogromno jelko, ki jo je objelo šest otrok. Na poti smo videli modrasa, ki je bil kar precej velik. Zelo smo se ga ustrašili in tekli na avtobus.

Tudi nazaj grede je bilo v avtobusu prijetno in zabavno.

Cvetek Mojca, 6. b razred  
O. Š. Dr. Janez Mencinger  
Bohinjska Bistrica

## POGOZDOVALI SMO

Zelo smo bili veseli, ko smo zvedeli, da bomo šli pogozdovat. Kajti veliko lepše je zunaj v gozdu, kot pa v dolgočasnih učilnicah.

Tovarišica Rumeževa nam je obljubila, da bomo šli gledat najdebelejšo jelko. Gozdarji so nam povedali, da ji pravijo kraljica Jelovice. Ker smo se dobro odrezali in posadili veliko smrečic, smo dobili tudi nagrado. Po opravljenem delu smo se odpravili gledat to kraljico. Pot je bila zelo strma in naleteli smo celo na sneg. Kmalu smo dospeli na cilj. Vse je zanimalo, če to mogočno drevo res obsega nekaj nad šest metrov. Nekaj deklet se je pripelo za roke in kmalu smo ugotovili, da gozdarji ne lažejo. Tam

mi je bilo zelo všeč, toda na žalost smo se morali kmalu vrniti k avtobusu. Na poti navzdol smo naleteli na modrasa, kar nas je pognalo v tek. Mislim, da nam je modras prihranil kar celih pet minut hoje.

S pogozdovanja smo se vrnili lepih vtisov in dobre volje. Bilo nam je všeč, in prav radi bi šli še enkrat pomagat gozdarjem.

Urbanc Barbara, 6. b razred  
OŠ Dr. Janez Mencinger  
Bohinjska Bistrica

## POGOZDOVALI SMO

Sredi prve ure se je po zvočniku oglasil tovariš ravnatelj: "Učenci 6. razreda bodo danes pogozdovali." Veselili smo se, kakor se veselimo takrat, kadar nam ni treba k pouku.

Pred šolo je pripeljal avtobus. Vstopili smo in se odpeljali za Mali vrh. V avtobusu smo peli in kar kmalu prišli na določeno mesto. Razdelili smo se v skupine

po razredih. Po dva in dva sta dobila po eno butaro smrečic. K vsakemu razredu je prišel en gozdni delavec, ki je pokazal kraj, kjer smo pogozdovali. Začeli smo z delom. Kopali smo jamice, kar pa je šlo s kopuljico teže, kot z rovnico. Če tega dela nisi bil vajen, si kar kmalu dobil žulje. V jamice smo posadili smrečice. Gozdni delavec nas je večkrat opomnil, naj ne sadimo v listje, ampak v zemljo.

Ko smo delo opravili, smo si šli ogledat jelko, ki je veliko starejša od drugih. S Cvetko sva se izgubili. Gazili sva po snegu tako, da mi je bilo žal, ker nisem oblekla zimskih hlač. Pot do jelke je vodila po bregu navzgor. Ker nisva našli poti nazaj, sva hodili po bregu navzdol misleč, da se bo enkrat že pokazala ravnina. V snegu so se poznali sledovi sošolcev, ki so šli k jelki. Tako sva se ravnali tudi po njih. Na srečo sva prišli še pravi čas k avtobusu, kjer sva izvedeli, da se jih še veliko ni vrnilo.

Z avtobusom smo se odpeljali nazaj v šolo. Tako je minilo pogozdovanje.

Gašperin Maja, 6. b razred  
OŠ Dr. Janez Mencinger  
Bohinjska Bistrica



Planina Dedno polje - 12/6-1977  
Foto I. Veber



## LJUDJE IN TI

Odkrit bodi do sebe, ne se slepiti z lažnivo podobo o svoji telesni, нравni, umski in duhovni veljavi. Ne bodi domišljav, ker potem ni razvoja, le puhlost in votlost, same praznote.

Ujeti se - to je najtežje. Da se ne delaš. Da si, kar pač si. Za to sta potrebna odkritost in moč.

Najgrše vedenje do sebe pa je lenoba. Če si len, ne boš ničesar naredil iz sebe. Ne boš ničesar naredil za druge. Ne boš dopolnil načrta, ki ga ima usoda s teboj. Na voljo ti je, da sodeluješ, se trudiš - ali prekrižiš roke za zmeraj in ostanesh torzo, po svoji krivdi in volji.

Bodi ponosen. Ne nadut, ampak ponosen. Skromen, a ne ponižen. Uslužen, a ne suženj. Človek, nikoli uš. Ne kimaj in se ne sliči. Nikoli svojih misli ne zatri. Zmeraj verjemi v ljudi. Zmeraj jim proži svoje srce. Jim zaupaj. Če to odklonijo ali zavržejo ali zlorabijo - njihova stvar in odgovornost.

Spoštovati se moramo. Naša osebna veljava in neodvisnost sta vedno manjši, svobodno odločanje je vedno bolj omejeno, vedno bolj smo del množice, če hočemo ali ne. To nas ubija, tega ne maramo. Zato poskušamo zagospodovati nad bližnjim. Hočemo se polastiti njegove svobode, njegove enkratnosti. Prav to je najhujše. Človek posameznik hoče zavojevati človeka posameznika, izvajati silo in pritisk nad njim, se ga polastiti, ga ponižati, razcefrati njegovo osebnost. Sodelavec sodelavca, mož ženo, otrok starše. Mislím, da je prav to najhujša bolečina in blodnja sveta. A mogoče je le, da svoboden služiš človeštvu. Da, treba se je med seboj spoštovati, častiti. Nihče nima pravice do drugega. Naše vedenje bo lepo le, če bo v nas skrb za ljudi, če bomo delali zanje in se trudili za njihovo srečo.

... Ljubiti moramo mlade ljudi. Vsaka doba ima svoje oči, svoje želje in navade. Bral sem: mladi v skupinah, odrasli v dvo-

je, stari pa sami. Ja, stari pa sami. Saj ne gre za stisko rodov, za spopad generacij - vse je le v tem, da smo stari, oni pa mladi, da je vse še pred njimi in vse že za nami, da je z njimi veselje in up, z nami pa žalost in smrt. To je vse. Oni osvajajo, mi smo v obrambi. Od tod trenja, ostrine, strah za prostor in položaj. A vse brez potrebe, ker narava sama skrbi za menjavo, modro jemlje in daje sokove. Jaz pravim: Zdravo mladost in Hvala ti starost.

... Sosed je tujec. Če pride žalost, ne kliči ga! Kaj ti mar sosed! Tudi, če pride smrt, ne kliči ga! Traparija! Ljubi sebe, kaj te briga tvoj bližnji! Zapri se, zapahni vrata, kaj te briga tvoj bližnji. Skrbi zase! Bog je sebi najprej brado ustvaril. Saj vendar več: komur ponudiš palec, te zgrabi za celo roko. Vsak je sam sebi najbližji. Bratstvo človeško, vzajemnost, medsebojna pomoč moj bližnji - fraze, naj me pišejo v rit. Tako, vidiš! Prišel sem mu voščiti srečo in zdravje, on pa: pri miru me pusti! Pusti me, da čakam na pragu. Ne morem na to pozabiti. Kam gre naš svet? Kako bo med nami čez čas? Čez deset, čez petdeset let?

Zmerom bolj smo na tesnem, hkrati pa zmeraj bolj tujci. Brez sočutja, brez spoštovanja, brez človeških manir!

"... Izruvatí se iz splošne konvencije, slediti glasu resnice, - to je osnova - prav v tej osnovi si celovito nov, neponovljiv, enkrat in s tem duhovno revolucionaren. Če si kar si; brez ozira na modo, ljudski glas, privajenost, moralni okus in kar je temu podobno. Če si, kar si - s tem nujno razklenjuješ vezi, ki nas tesne, se boriš za polnovredni človeški obraz. In to je konec konca, tvoj edini in končno veljavni smisel." (Ivan Mrak)

Imejmo radi svojega bližnjega. Če je v stiski, mu moramo pomagati. Moramo mu lajšati, ne greniti življenje. Verujmo v človeka. Imejmo radi otroke, častimo ženske in stare ljudi, spoštujmo mrtve, spominjajmo se jih.

Bodimo ljubeznivi, široki, demokratični.

Ne hodimo kot tujci drug mimo drugega. Je tako težko pozdraviti, se nasmejniti, opravičiti, prijazno pogledati?

Bodimo dobri sosedje, pomagajmo si, ohranjajmo lepo staro navado gostoljublja.

Bodimo radodarnih rok in odprtega srca.

Spoštujmo vse, ki v srcu dobro mislijo in delajo za bližnjega: kmeta, delavca, vzgojitelja, zdravnika, graditelja, politika, učenjaka, umetnika...

Vse naše ravnanje naj vodi zaveš, da smo vsi ljudje enaki. Ne ponižujmo se, a ne bodimo oblastni, domišljavi in napihnjeni.

Odločno zavračajmo krivico in nasilje.

Živimo pogumno!

Bodimo delavni!

Bodimo zmerni!

Bodimo snažni!

Bodimo preprosti!

Bodimo zvesti!

Bodimo svobodni!

Bodimo pokonci ljudje!

Imejmo radi ta svet, branimo in varujemo živali, rastline, naravo. Skrbimo ne le za telo, ampak tudi za duševnost.

Če hočemo biti srečni, delajmo tako, da bo naše življenje tudi na znotraj bogato.

Iz del prof. M. Mahniča zbral M. Z.



### Stara imena za mesece:

Lednik - prosinec - januar

Talnik - svečan - februar

Sušnik - sušec - marec

Travnik - mali traven - april

Cvetnik - veliki traven - maj

Sečnik - rožnik - junij

Srpnik - mali srpan - julij

Mlatnik - veliki srpan - avgust

Sadnik - kimavec - september

Moštnik - vinotok - oktober

Listnik - listopad - november

Grudnik - grudén - december

(iz 100 letne pratike)



## OB 80-LETNICI MILOŠA KELIHA

Letos enkrat v septembru, praznuje naš nekdanji dolgoletni upravitelj KELIH MILOŠ svoj visoki jubilej - 80 letnico.

Ne bom ponavljal stvari, ki so bile v zadnjem času že objavljene v tem ali onem javnem glasilu.

Obudil bom spomin na življenje in delo v tedanjem času, katerega del je bil tudi jubilarant.

Tov. Kelihu ni pomenilo gozdarstvo samo delovno mesto, bil je gozdar po srcu, gozdar z dušo in telesom. V gozd je prihajal vsak dan in ob vsaki uri. Ni mu bilo težko priti popoldne, zvečer, v soboto ali nedeljo. Besede delovni čas takrat sploh nismo poznali. Razločevali smo samo dan in noč. S starim jeepom, ki ga je imela takrat gozdna uprava, je prihajal v revirje. Vozil ga je šofer. Tako smo se tega navadili, da je bilo kar dolgčas, če ga kakšen dan ni bilo.

Je ljubitelj narave in velik lovec. Večkrat je poudarjal, da gozdar ni gozdar, če ni tudi lovec. Bolje je, da gozdar tudi prosti čas prebije v naravi, ne pa npr. v gostilni.

Frajerjev ni maral. Na praksi smo imeli praktikanta, ki ga je bilo v gozdarski uniformi sram oditi v dolino med ljudi. Ko se je praktikant nekega zimskega ponedeljka vrnil od doma v nizkih čevljih, ga je Kelih vzel s sabo v gozd, kjer sta v snegu in mrazu celo dopoldne z amerikanko razžagovala resonančni les.

Kot navdušen kinolog je vzredil tudi veliko psov. Njegovi psi so bili vedno dobro zdresirani.

Rad je imel tudi konje. S Tomažinovič Cenom sta jih hodila kupovat nekam na Hrvaško. Ko je odšel Kelih v pokoj, počasi tudi konj ni bilo več.

V času njegovega službovanja pri gozdni upravi razen jeepa ni bilo nobenih prevoznih sredstev. Hodilo se je v glavnem peš. Ko je leta 1952 gozdna uprava dobi-

la dva kolesa, enega za sedež uprave, drugega pa sem dobil jaz na Mrzli studenec, je bila to za takrat velika pridobitev. Strogo mi je naročil: "Nikomur ga posojat, samo jaz se bom včasih peljal, kadar bom prišel na Pokljuko."

Da je imel rad čistočo in red, dokazuje naslednji primer: neko soboto popoldne je vzel železne grablje in grabil smeti okrog stare menze. Ko so prišli delavci in rekli, da bodo oni počistili, jim je dejal: "Ne, zdaj že jaz grabim."

Znal je biti tudi strog in hud. Ko sva nekoč z ing. Golobom (Robertom), takratnim pomočnikom

upravitelja, pri odkazilu zašla iz predvidene površine, sva bila strašno ozmerjana.

Za vsakogar pa je našel tudi toplo besedo. Če je bil človek v stiski in potreben pomoči, mu je rad pomagal.

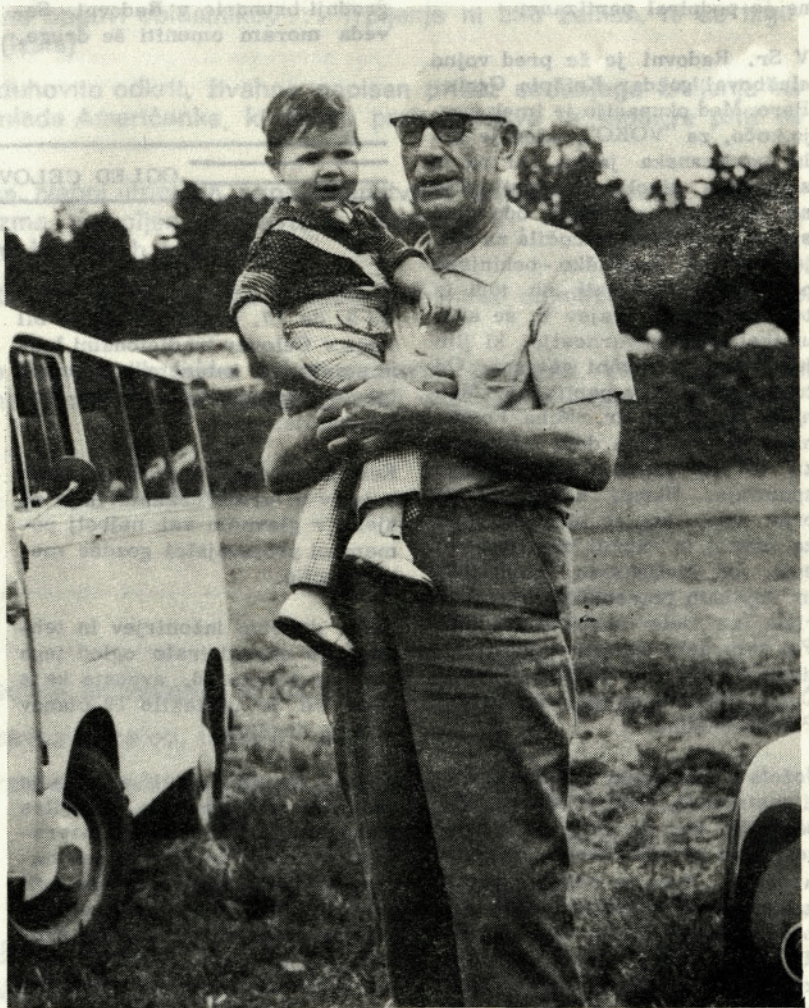
Napisal sem le nekaj spominov iz takratnega časa.

Da je tov. Kelih Miloš živel zdravo in delavno - ustvarjalno, dokazuje njegov visok življenjski jubilej.

Ob tej priliki mu kolektiv TOZD Pokljuka želi še veliko dolgih, zdravih let.

Jože Podlogar

Temu voščilu se pridružuje tudi uredniški odbor.





## SPOMINI NA SREDNJO RADOVNO MED NOV

Prvoborci iz Jesenic in Gorij so se že poleti 1941 umaknili pred okupatorjevim terorjem v okrilje Mežaklje. Utaborili so se na Obranci in si nadeli ime "jeseniška četa". Taborišče pa je bilo izdano in Nemci so jih napadli skoraj nepripravljene na hujši spopad.

Število partizanskih enot je stalno naraščalo, zlasti še v letih 1942 in 1943. Za prostrano gozdno področje Pokljuke in Mežaklje je Sr. Radovna postala preskrbovalna postojanka, hkrati pa sedež mnogih partizanskih forumov s tiskarno.

Pred požigom, 20. septembra 1944, je Radovna štela 12 hiš in gospodarskih poslopij, toda vse je pogorelo. Ves zaselek Radovne je podpiral partizane.

V Sr. Radovni je že pred vojno služboval gozdar Krišpin Ogris-Pero. Med okupacijo je imel svojo kočjo, za "VOKO", kjer je bila partizanska javka, ki pa je sovražnik nikoli ni odkril. Tja so prihajali aktivisti od vseh strani in dobivali naročila za dejavnost za jeseniško-bohinjsko področje. Prihajali so tudi iz bolj oddaljenih krajev in se sem umikali pred nevarnostjo, ki jim je pretela s strani gestapa. Od tu so odhajali v partizane. Med njimi je bil tudi dr. Miha Potočnik, ki se tega dela Gorjancev za OF še danes s hvaležnostjo spominja. Hkrati so tu zbirali prav vse, kar je bilo potrebno za obstoj in razvoj partizanskih enot, od življenskih, sanitetnih in vojaških potrebščin do materiala za delo okrožne tehnike. Pri tem delu so bili najbolj aktivni: Pangrčev Matevž, Jože Čufar-Skala (gozdar) in Martin Potočnik-Miha.

Jožeta Čufarja so večkrat iskali gestapovci, toda nikdar ga niso našli, ker je imel skrit bunker in se je tako vedno izmaknil aretaciji. Nato je odšel v partizane in malo pred koncem vojne padel pri Tržiču na Gorenjskem. To je bil stric Čufarja-gozdarja, ki je pred kratkim, še kot mlad gozdar preminul v Radovni, pri

opravljanju svoje službene dolžnosti.

Srednja Radovna se je pokazala kot najprimernejši kraj za sedež narodnoosvobodilnih organizacij. Med čedalje močnejšim razmahom osvobodilnega boja v gorenjskem kotu, se je pokazala potreba po zgraditvi trajnejših partizanskih bivališč, zlasti za vodstvo osvobodilnega gibanja in okrožno tehniko.

Krišpin Ogris-Pero, kot gozdar in Jože Čufar-Skala, sta imela skupino gozdnih delavcev, v kateri so bili: Martin Potočnik-Miha, Franc Krak iz Radovne, Janez Eržen, Valentin Rihtaršič in Franc Volčina. Izmed teh je danes živ le še Martin Potočnik iz Krnice, ki je sodeloval pri izgradnji brunaric v Radovni. Seveda moram omeniti še druge.

---

---

### OGLED CELOVŠKEGA SEJMA

---

---

Od 9. do 17. avgusta 1980 je bil letos v Celovcu tradicionalni lesni sejma, na katerem pomembno mesto zavzema tudi gozdna mehanizacija.

Ker je to eden najbolj poznanih sejmov te vrste, razstavljajo na njem v glavnem vsi najbolj pomembni proizvajalci gozdne mehanizacije.

Naše društvo inženirjev in tehnikov je organiziralo ogled tega sejma v soboto 16. avgusta kate rega se je udeležilo 12 članov našega društva.

Najbolj zanimiv del za nas je vsekakor predstavljala pravilna mehanizacija, še posebno naprave za žičenje, ker ravno teh naprav na našem področju vse bolj primanjkuje. Največ zanimanja s tega področja so bili deležni Hinteregger s svojimi URUSI, Koller in STEYR s svojo gigantsko napravo. Posebno interesanten za

kajti Martin ni sam gradil brunaric, pri gradnji so pomagali tudi vsi tisti, ki sem jih še omenil, žal pa so že pokojni. O tem, kje so bile te brunarice grajene in postavljene, sem že pisal.

Spomladi 1943 se je pri Ogrisu v Radovni oglašil sekretar okrožnega komiteja KPS za jeseniško-bohinjsko področje, Ivan Gašperin-Mitja. Naročil mu je, naj nekje v Srednji Radovni postavi ustrezno stavbo za okrožno tehniko. Odločili so se za kraj v skalovju pod Njivicami. Načrt za 4x4 veliko barako, je zasnoval Ogris, delala pa sta Potočnik in Vončina in sicer na konto takratne šumske uprave na Bledu.

Požig Radovne nam je znan, zato tega ne bi ponavljal. Le to, da te tragedije ne smemo pozabiti.

Jože Ambrožič

nas je URUS (srednji), ker najbolj odgovarja našim tehnološkim zahtevam. Posebne pozornosti je bil deležen tudi procesor, ki je skonstruiran za delo v redčenjih.

Seveda je bilo razstavljeno tudi veliko število motornih žag, raznega orodja in traktorjev, vendar so bile to več ali manj že poznane stvari.

V okviru celovškega sejma so bili organizirani tudi strokovni gozdarski dnevi, na katerih so bila posvetovanja na temo pridobivanja lesa v gorskem svetu in ogled dela raznovrstne pravilne mehanizacije na terenu, ki pa se ga z naše DO ni nihče udeležil.

Na koncu lahko ocenimo, da je bil ogled sejma zanimiv in koristen, ker smo na njem videli, kako se razvija mehanizacija v ostalem evropskem prostoru.

Z. Š.



---

# » LJUDSKA KNJIGA «

zbirka romanov iz svetovne književnosti

Tudi do **5-krat cenejša** od podobnih zbirk, ki jih izdajajo komercialne založbe. Knjige formata 17 × 11,5 cm so vezane v celo platno, imajo večbarvni ščitni ovitek, tiskane pa so na brezlesnem papirju. V zbirki izide tudi letos 6 knjig s prek 1600 strani zanimivega branja.

1. Richard Rive: **Obsedno stanje**, roman iz življenja temnopoltih junakov, ujetih v ozračje nasilja in policijske strahovlade po mestih rasistične Južne Afrike. Zlasti vreden naše pozornosti zdaj, ko je nasilje v Južni Afriki ponovno v ospredju svetovne javnosti. (Izšla)
2. W. Somerset Maugham: **Tesno domovanje**, mojstrsko opisana doživetja značilnih maughamovskih junakov sredi eksotičnega sveta južnoazijskih otokov, polna presenetljivih in vendar prepričljivih spoznanj. (Izšla)
3. Henri Troyat: **Pajek**. Z izredno umetniško močjo napisan roman o mladem Gérardu, čigar bolestan navezanost na sestre in mater opozarja na usodnost takšnih skritih nagnjenj v nas samih. Avtor tudi pri nas znanih biografij o Puškinu, Lermontovu in Tolstoju je za to delo prejel najvišje francosko priznanje — Prix Goncourt. (Izšla)
4. Carlo Sgorlon: **Bogovi se bodo vrnili**, pripoved o nezakonskem furlanskem otroku, ki v svojem 27-letnem potepuškem življenju spoznava bridko usodo svoje od nekdanje tlačene domovine. Bogovi se bodo vrnili, vendar ne bogovi oblastnikov... Trpljenje ni bilo zaman, ni se izgubilo v tisočletnem mlinu časa. (Izšla)
5. Josef Hen: **Jokohama**. Delo je duhovito odkrit, živahno napisan prikaz sedanjega življenja na Poljskem, kakor ga spoznava mlada Američanka, ki skuša prek Varšave in Moskve priti na Japonsko.
6. Kurt Vonnegut, ml.: **Mačja zibka**. Napol utopičen, napol znanstveno fantastičen roman, eno najmočnejših del novega humanizma, najboljšo delo avtorja »Klavnice 5«, »Zajtrka prvakov« in mnogih drugih, tudi Slovincem že znanih pripovedi.

**Naročilna za vseh 6 knjig je 440, din**, poravnate pa jo lahko tudi v treh obrokih, najkasneje do konca leta 1980.

**Štiri od šestih knjig so že izšle** in vam jih lahko takoj pošljemo po pošti. Dve bosta izšli oktobra. Po izidu zadnjih dveh knjig bodo knjige v prosti prodaji vsaj 100 odstotkov dražje.

..... ODREŽI .....

Podpisani(a) .....

Polni naslov .....

naročam zbirko romanov iz svetovne književnosti »LJUDSKA KNJIGA«

a) naročnino 440,— din bom poravnal v celoti, takoj po prejemu položnice,

b) naročnino 440,— din bom poravnal v treh obrokih, najkasneje do konca leta 1980.

.....  
Podpis:

Izpolni, ustrezno obkroži in pošlji na naslov:

Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 Ljubljana.

---



## V SPOMIN FRANCU AMBROŽIČU-BETONU

Minulo je 22 let, od kar je prenehal delati pri GG Bled tovariš Franc Ambrožič - Beton. V gozdarstvu je nekaj časa delal še pred vojno. Po 4-letnem aktivnem udejstvanju v NOV se je spomlad 1946 leta zopet zaposlil v gozdarstvu.

Dokončal je šolo za logarja. Opravljal je gozdarska tehnična dela v gozdovih Pokljuke, Mežaklje in Radovne. Krutost vojne in veliki napori, ki jih je moral premagati kot prvoborec so mu pustili sledove dolgotrajne preobremenitve. Toda z voljo in zavestjo je delo kljub temu z veseljem in dobro opravljal naprej.

Ves čas po vojni, do upokojitve leta 1959, je aktivno delal v sindikalni organizaciji takratne Gozdne uprave Pokljuka in v OZD GG Bled. Zavzemal se je zlasti za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev. V gozdarstvu se pogoji dela dolga leta po vojni niso bistveno spremenili. Poleg težaškega dela, hoje na delo in izpostavljenosti vremenskim razmeram, tudi delovni čas ni bil urejen. Trajal je 12 ur in več. Prosto nedeljo so izpopolnile udarniške delovne akcije, ki

se jih je udeleževalo vselej veliko ljudi.

V tem delovnem zaletu je vztrajno sodeloval preminuli France - Beton. Živel in delal je z gozdnimi delavci, ki so prišli od vsepovsod, zlasti iz Primorske in Prekmurja. Z veseljem je uvažal novince v delo in opozarjal na nevarnosti. Imel je dovolj izkušenj, saj je sam nekdaj opravljal ta dela. Ker je poznal težke pogoje delavca, se je vneto zavzemal za izboljšanje razmer.

Problemov in potreb ni bil navažen široko razlagati, zato se marsikatera njegova stališča niso uresničila, kar mu je včasih grenilo vedro razpoloženje.

Preminuli France - Beton je še dolga leta po upokojitvi bival s svojo družino v Radovni, v svojem delovnem okolju. Zadnja leta mu je mirno življenje kalila težka bolezen, ki je ni mogel premagati.

Zapustil nas je tiho. Z globoko žalostjo smo se poslovili od našega dobrega sodelavca in tovariša, dne 22. avgusta 1980 na pokopališču v Zgornjih Gorjah.



## OBČINSKA SINDIKALNA PRIZNANJA

V letu 1980 je prejel v GG Bled sindikalno občinsko odlikovanje in srebrno značko tov. Šmid Ludvik kot najzaslužnejši sindikalni in samoupravni aktivist v TOZD Gozdarstvo Bohinj.

Pri Občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica lahko vse organizacije sindikata predlagajo vsako leto po enega ali dva kandidata za srebrno značko na ObSS v Radovljici ali za zlato značko na Republiški svet zveze sindikatov Slovenije, vendar izberejo za zlate značke letno le približno šest kandidatov za celo Slovenijo.

R. P.

## ŠPORT

### Občinska sindikalna prvenstva

Poglejmo nekaj rezultatov, ki so jih dosegle ekipe in posamezniki naše DO na občinskih sindikalnih prvenstvih.

### Kegljanje - borbene partije

Kegljanja v borbenih partijah sta se udeležili po ena moška in ženska ekipa. Moški so med 52 nastopajočimi dosegli 35. mesto, ženske pa med 28 nastopajočimi 23.

V skupnem ekipnem številu pa je naša delovna organizacija dosegla 10. - 19. mesto.

### Streljanje

V Podnartu je bilo prvenstvo v streljanju z zračno puško. Moška ekipa je zasedla 8. mesto izmed 14 ekip. V skupnem številu (brez ženske ekipe) pa smo se uvrstili prav tako na 8. mesto izmed 16 nastopajočih.

### Mali nogomet

Na tekmovanju v malem nogometu sta sodelovali dve naši ekipi, ki sta dosegli solidni uvrstitvi. Med 20 nastopajočimi sta se uvrstili na 6. in 7. mesto.

Glasilo "PRESEKI" ureja uredniški odbor organizacije združenega dela GG Bled, Ljubljanska cesta 19.

Odgovorni urednik Boris Robič, tiska Delavska univerza Tomo Brejc Kranj v 500 izvodih.